

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

2015

Bc. Eva Šnebergová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**HYPERBOLA VE FRANCOUZSKÝCH
PUBLICISTICKÝCH TEXTECH**

Bc. Eva Šnebergová

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra románských jazyků

Studijní program Učitelství pro střední školy

Studijní obor Učitelství francouzštiny pro střední školy

Diplomová práce

**HYPERBOLA VE FRANCOUZSKÝCH
PUBLICISTICKÝCH TEXTECH**

Bc. Eva Šnebergová

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Marie Fenclová, CSc.

Katedra románských jazyků

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2015

.....

Děkuji vedoucí mé diplomové práce Doc. PhDr. Marii Fenclové,
CSc. za věnovaný čas, cenné rady a podporu při zpracování.

OBSAH

1 ÚVOD	1
Teoretická část	
2 HYPERBOLA	2
2.1 Hyperbola – jedna ze stylistických figur.....	2
2.2 Definice hyperboly různými autory	4
3 PUBLICISTICKÝ STYL	14
3.1 Publicistický styl aktuálně	14
3.2 Bulvární tisk	19
3.3 Historie novinového žánru	24
3.4 Internetová publicistika	26
Praktická část	
4 HYPERBOLA V SERIÓZNÍM TISKU	31
4.1 LE FIGARO	31
4.2 LE PARISIEN	38
4.3 LIBÉRATION	44
5 HYPERBOLA V BULVÁRNÍM TISKU	57
5.1 VOICI	57
5.2 FRANCE DIMANCHE.....	66
5.3 CLOSER	70

6 ZÁVĚR	81
7 BIBLIOGRAFIE	83
8 RESUMÉ	91
9 LE RÉSUMÉ	92

1 ÚVOD

Cílem této diplomové práce je zkoumat užití stylistické figury hyperboly neboli nadsázky ve francouzských publicistických textech. Úkolem je zjistit, do jaké míry je zde využívána, jaké typy hyperboly jsou zde nejčastější a zda se častěji vyskytuje v seriózním nebo bulvárním tisku.

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. V teoretické části představíme nejprve hyperbolu jako jednu ze stylistických figur. Definice hyperboly se opírá o české a francouzské zdroje. Mezi francouzskými autory čerpáme zejména z publikace *Initiation à la stylistique* Nicolase Laurenta a z díla *Les figures de style* Micheline Joyeux. Z českých autorů to jsou např. *Česká stylistika* od J. V. Bečky a *Stylistika současné češtiny* kolektivu autorů Čechová, Chloupek, Krčmová, Minářová.

Jelikož se tato práce zabývá i publicistickými texty, věnujeme jednu zvláštní kapitolu publicistickému stylu. Představíme nejen jeho aktuální podobu, ale i něco málo z historie žurnalistického stylu. Dále se seznámíme s výrazem bulvární tisk a internetová publicistika.

Praktická část práce se zabývá výzkumem ve dvou typech periodik. Nejprve se zaměříme na tisk seriózní, následně na tisk bulvární. Úkolem je porovnat užití hyperboly v těchto dvou odlišných typech novin a zjistit, kde je využívána častěji. Analýze budou podrobeny především publicistické články on-line médií. Budeme se věnovat článkům tématicky sjednoceným, které pojednávají o událostech spojených s teroristickým útokem na redakci Charlie Hebdo v Paříži v lednu 2015. V seriózním tisku zaměříme pozornost na články v denících *Le Figaro*, *Le Parisien* a *Libération*. V bulvárním tisku se zaměříme na *Voici*, *France Dimanche* a *Closer*.

2 HYPERBOLA

2.1 Hyperbola – jedna ze stylistických figur

Ve francouzské publikaci *Figures de style* autorek A. Beth a E. Marpeau jsou vymezeny a popsány stylistické figury. K nim řadíme i předmět této práce, hyperbolu. Stylistická figura je v tomto zdroji definována jako « *un procédé par lequel on agit sur la langue, en mettant en avant ses particularités, afin d'accentuer son efficacité ou de créer un morceau de bravoure, ou en bouleversant, avec plus ou moins de force, son usage courant : agencement des phrases, choix d'un terme plutôt qu'un autre attendu habituellement, combinaisons particulières de mots...* »¹

Stylistická figura je tedy považována za postup, při kterém mluvčí zachází s jazykem tak, že využívá jeho obrazového potenciálu. Stylistická figura zvyšuje účinnost promluvy tím, že místo běžného pojmenování jevů uspořádá promluvy jinak, vybírá jiné termíny místo těch, na které jsme běžně zvyklí či vytváří zvláštní kombinace slov.

Ve výše zmíněné i dalších francouzských publikacích nalezneme zpravidla rozdělení figur do čtyř skupin, tedy *figures de mots et de forme*, *figures de sens*, *figures de construction*, *figures de pensée*. Nás budou zajímat především *figures de pensée*, mezi něž se řadí hyperbola. Podle jiných klasifikací patří hyperbola rovněž do tzv. *figures de l'intensité*, které

¹ BETH. A; MARPEAU. E. *Figures de style*, s. 5

vyjadřují intenzitu zveličování jazykového projevu nebo naopak jeho zmírnění.²

Nicméně Karl Cogard v publikaci *Introduction à la stylistique* uvádí rozdělení figur pouze do dvou skupin a to *figures de mots*, *figures de pensée*. Stejně jako již zmiňované dílo *Figures de style* od A. Beth, E. Marpeau řadí Cogard hyperbolu mezi tzv. *figures de pensée* a uvádí definici Catherine Fromilhague : « *ce sont des figures indépendantes de l'expression qui engagent fondamentalement la signification globale de l'énoncé.* »³ Cogard ještě dodává : « *Elles touchent avant tout à l'expression des idées, comme l'ironie par exemple.* »⁴

Podle C. Fromilhague jsou to tedy figury nezávislé na vyjádření, které dávají celkový význam výpovědi. Karl Cogard ji ještě doplňuje tím, že se tyto figury mohou překrývat a dotýkají se vyjádření myšlenek, jako je například ironie.

Další autorka Claire Stolz uvádí ve své knize *Initiation à la stylistique* čtyři kategorie figur: « *figures de diction (ou d'élocution), figures de construction, figures de sens ou tropes, figures de pensée.* »⁵

Tzv. *figures de pensée*, mezi které opět řadí i hyperbolu, definuje takto : « *Figures de pensée, concernant le rapport du discours avec son référent ; elles peuvent se définir par une attitude énonciative qui fausse*

² Ibid., s. 73

³ COGARD, K. *Introduction à la stylistique*, s. 262

⁴ Ibid.

⁵ STOLZ, C. *Initiation à la stylistique*, s. 91

le rapport avec le référent : ainsi l'hyperbole marque un discours d'exagération ». ⁶

Tyto figury tedy usouvztažňují výpověď a mimojazykovou pojmenovávanou realitu. Mohou být určeny vypovědním stanoviskem, které zkresluje vztah k denotátu (pojmenovávané skutečnosti). A to je případ hyperboly, která se vyznačuje přehnaností výpovědi.

2.2 Definice hyperboly různými autory

Dvě výše zmíněné autorky A. Beth a E. Marpeau o samotné hyperbole říkají, že « *l'hyperbole procède par exagération du propos: on délivre une version amplifiée d'une idée pour la mettre en relief.* » ⁷

Hyperbola neboli nadsázka vzniká tedy přeháněním s úmyslem zesílit myšlenku.

Karl Cogard v publikaci *Introduction à la stylistique* definuje hyperbolu jako figuru nadsazování, díky které získává informace intenzivní charakter. ⁸

Micheline Joyeux v publikaci *Les figures de style, Profil 100 exercices* o hyperbole tvrdí že « *accentue l'expression d'une idée par rapport à sa réalité : c'est une exagération.* » ⁹

Neboli hyperbola zdůrazňuje vyjádření myšlenky vzhledem ke skutečnosti. Jinými slovy, hyperbola je nadsázka, přehánění.

⁶ Ibid.

⁷ BETH; MARPEAU, op. cit., s. 76

⁸ COGARD, op.cit. , s. 268

⁹ JOYEUX, M. Les figures de style, *Profil 100 exercices*, s. 33

Jako příklad hyperboly Joyeux uvádí :

--- Célimène parlant de Bélise :

Lorsqu'elle vient me voir, je souffre le martyr :

Il faut suer sans cesse à chercher que lui dire... (Molière)

→ *Célimène exagère ici l'ennui qu'elle éprouve à recevoir Bélise.*¹⁰

Věta „Je souffre le martyr“, česky „Zakouším strašná muka“ je jasným příkladem přehánění, stejně jako „suer sans cesse“, tedy „neustále se potit“.

Tato publikace uvádí, že hyperbola může být vyjádřena několika způsoby:

- Za pomoci množného čísla (*les pluriels*)

Ô soldats, de l'an deux! ô guerres ! épopées ! (Hugo)

- Za pomoci zesílené slovní zásoby (*un lexique fort*)

Tu vois en Dom Juan, mon maître, le plus grand scélérat que la terre ait jamais porté, un enragé, un chien, un diable ... (Molière)

- Pomocí superlativů (*des superlatifs*)

Je m'en vais vous mander la chose la plus étonnante, la plus surprenante, la plus merveilleuse, la plus miraculeuse... (Mme de Sévigné)

¹⁰ Ibid.

- Pomocí srovnávání (*des comparaisons*)

Manger comme un ogre. ¹¹

Závěrem autorka k hyperbole ještě dodává, že «... sert à persuader, à traduire une émotion intense. Elle peut servir aussi une intention ironique. » ¹²

Hyperbola slouží k přesvědčování, k vyjádření intenzivní emoce. Zároveň může být užita s ironickým úmyslem.

Výše již zmíněná autorka Claire Stolz ve své publikaci *Initiation à la stylistique* o hyperbole říká, že:

Může zvětšovat nebo zmenšovat jazyková vyjádření pojmenovávané skutečnosti, záleží na tom, o čem mluvíme. Hyperbola se tvoří pomocí všech znaků tzv. vysoké míry. To znamená za pomoci superlativu, komparativu, zesílených příslovcí (tak, tolik) nebo zesílené slovní zásoby. Často je spojována s perifrází, neboli opisem. Hyperbola je hlavní figurou v epice a hraje také důležitou roli v jazykovém projevu satiry, polemiky a lyriky. ¹³

Příklady hyperboly, které autorka uvádí, jsou následující :

« *C'étaient les hommes géants sur des chevaux colosses* » (Hugo)

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

¹³ STOLZ, op.cit., s. 102

« *Hélas ! bien jeune encore, tu te mourais d'amour. / Console-moi ce soir, je me meurs d'espérance* » (Musset : *c'est la Muse qui s'adresse au poète*).¹⁴

První příklad můžeme do češtiny přeložit jako : *Byli to obrovití muži na obrovských koních*. Druhý příklad může být volně přeložen : *Běda ! ještě tak mladá a umíráš láskou. / Utěš mě v tento večer, umírám nadějí*. V prvním případě můžeme vidět, že právě velikost mužů a koní je nadsazena, ve druhém případě je to síla prožitku lásky a naděje srovnávaného s umíráním.

Další autor Nicolas Laurent ve své knize *Initiation à la stylistique* tvrdí, že « *l'hyperbole substitue à l'expression quantitativement appropriée une formulation exagérée, soit par surévaluation, soit par diminution.* »¹⁵

Říká, že hyperbola nahrazuje kvantitativně přiměřený význam přehnanou formulací, a to buď nadhodnocením nebo oslabením významu. Dále pak cituje Fontaniera, který říká, že « *l'hyperbole augmente ou diminue les choses avec excès, et les présente bien au-dessus ou bien au-dessous de ce qu'elles sont* ». ¹⁶

To jest, že hyperbola nadměrně zvětšuje nebo zmenšuje smysl věcí, a tím je významově prezentuje velice „nad“ nebo velice „pod“ tím, čím doopravdy jsou.

¹⁴ Ibid., s. 102, 103

¹⁵ LAURENT, N. *Initiation à la stylistique*, s. 86.

¹⁶ Ibid.

Ridha Bourkhis ve své příručce *Manuel de stylistique* popisuje hyperbolu jednoduše jako « *emploi d'une expression exagérée ou emphatique, dépassant l'idée qu'elle est chargée de mettre en relief* ». ¹⁷

Bourkhis tedy definuje hyperbolu jako použití přehnaného nebo důrazného vyjádření, překračující myšlenku, kterou má zdůraznit.

Dále *Dictionnaire didactique de la langue française* od Michela Pougeoisea o hyperbole říká, že spočívá ve zveličování myšlenky za účelem jejího zdůraznění pomocí výrazu, který ji nadsazuje. ¹⁸

Henri Suhamy ve své publikaci *Les figures de style* obecně o hyperbolách tvrdí, že jsou nejméně zajímavé ze všech stylistických figur a říká : « *Dans le langage courant, qui est en principe leur domaine de prédilection, elles consistent à utiliser des termes excessifs et impropres comme génial, sublime, fantastique, ignoble, excrémental parfois assortis d'adverbes comme complètement ou sauvagement ; des comparaisons irréalistes : fort comme un bœuf, vif comme l'éclair ; des évaluations déraisonnables : je vous envoie un million de baisers, il pèse deux tonnes.* » ¹⁹

Autor říká, že hyperboly v běžném jazyce užívají zesílené a nepřiměřené výrazy jako např. *geniální, úchvatný, fantastický, odporný*, nebo *podělaný* a občas jsou také vyjádřeny příslovci, které by v češtině odpovídaly slovům *kompletně* nebo *šíleně, krutě*. Dále pak využívají nereálných přirovnání : *silný jako býk, rychlý jako blesk* a v neposlední řadě i nepřiměřených hodnocení : *posílám vám milion polibků, váží dvě*

¹⁷ BOURKHIS, R. *Manuel de stylistique*, s. 240

¹⁸ POUGEOISE, M. *Dictionnaire didactique de la langue française*, s. 225

¹⁹ SUHAMY, H. *Les figures de style*, s. 102

tuny. (V běžné češtině by tomu odpovídal spíše ustálený výraz „váží metr“).

Suhamy ještě dodává, že hyperbola nadužívá superlativů a samotné slovo superlativ se stává ekvivalentním pro něco úchvatného, vznešeného.²⁰

Mezi české autory, popisující hyperbolu, patří např. Josef Václav Bečka, který v díle *Česká stylistika* o hyperbole říká, že je to „výraz *nápadně intenzivnější než vyjadřovaná skutečnost*.“²¹ Jako příklad zde uvádí následující věty:

*Vrcholky sahalý až do nebes (tj. velmi vysoko). – Prolila moře slz. – Přijměte za vše tisícere díky. – Posílám ti milion hubiček.*²²

Bečka dále zmiňuje, že hyperbola je v mluvené řeči často vyjádřena tím, že substantiva jsou předcházena přídavnými jmény jako např. pravý, hotový, celý, učiněný:

Doma se uklízí. To je ti učiněný blázinec.

Kdes byl tak dlouho? Už na tebe čekám celou věčnost.

To je pravý ráj, jak se teď žije.

*Všechny lístky vyprodány? To je hotová tragédie!*²³

²⁰ Ibid., s. 103

²¹ BEČKA, J. V. *Česká stylistika*, s. 109

²² Ibid.

²³ Ibid.

Na závěr tento autor dodává, že i celá myšlenka nebo dokonce i celý projev může být přednesen hyperbolicky neboli nadsazeně.²⁴

Obecný závěr, že hyperbola představuje nadsázku, nalézáme též v *Poetickém slovníku* J. Bruknera a J. Filipa, kteří říkají, že: „*Hyperbola má vlastnosti zvětšovacího skla, a umocňuje tedy realitu nad běžný objem. Vytrhuje tak jevy z jejich banálních souvislostí a poměrů a činí z nich skutečnosti hodné pozornosti.*“²⁵

Jako příklad hyperboly těmto autorům posloužila ukázka z básně Petra Bezruče, *Leonidas*:

*„krev teče mi z čela, krev teče mi z očí,
krev utíká z šíje, krev ubíhá z prsou,
nohy mi klouzají v červeném moři,
na ruce prší červená Niagara –
stojím to v ohromném lánu vlčího máku;
stoupá to rudý dým od země k nebi,
či spustila obloha červenou záclonu k zemi?“*²⁶

Nadsázka vyjádřená metaforami je zde posílena opakováním obrazů krve a červené barvy.

²⁴ Ibid.

²⁵ BRUKNER, J.; FILIP, J. *Poetický slovník*, s. 153

²⁶ Ibid.

Laurent Perrin ve svém článku *Bonheur et malheur des hyperboles* uvádí, že hyperbola se zakládá na paradoxu. Uvádí zde dvě definice hyperboly, první klasickou podle La Bruyèra : «*L'hyperbole exprime au-delà de la vérité pour amener l'esprit à la mieux connaître*»²⁷ a druhou podle Fontaniera, který taktéž tvrdí, že hyperbola překračuje pravdu «*dans la vue non de tromper, mais d'amener à la vérité même, et de fixer par ce qu'elle dit d'incroyable, ce qu'il faut réellement croire*»²⁸

Perrin k hyperbole ještě dodává, že : «*Elle consiste bien à exagérer, mais il faut que cette exagération réponde à des critères de vraisemblance et de légitimité* »²⁹

Paradox tedy podle Perrina spočívá v tom, že i když hlavním úkolem hyperboly je přehánět, musí splňovat kritéria pravdivosti a legitimacy.

Další autor, Pascal Pelletier, ve svém článku *Grandeurs et dangers de l'hyperbole en rédaction publicitaire* představuje hyperbolu v rámci reklamy, reklamních sloganů. Říká že : «*L'hyperbole est sans doute la figure de style la plus utilisée en publicité, mais c'est aussi la plus risquée tant elle sert encore à créer des lignes d'une banalité et d'une prétention affligeantes. [...] En publicité, l'hyperbole consiste en une expression qui porte au plus haut sommet, et généralement de façon exagérée, la vérité d'une idée ou, très souvent, une marque ou l'une de ses qualités, pour produire ainsi une grande impression.* »³⁰

²⁷PERRIN, L. *Bonheur et malheur des hyperboles*, s. 199 [online]

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

³⁰ PELLETIER, P. *Grandeurs et dangers de l'hyperbole en rédaction publicitaire*, Isarta infos [online]

Tento autor tedy tvrdí, že hyperbola je bez pochyby nejvíce užívanou stylistickou figurou v reklamních sloganech, ale její použití je zároveň i riskantní, protože směřuje k vytváření banalit. V reklamě je hyperbola pojem, který svými vlastnostmi nadsazuje pravdu nebo myšlenku, a tím vyvolává obrovský dojem.

Pelletier uvádí několik příkladů reklamních sloganů, které jsou podle něj nadsazené, pro tuto práci postačí dva :

- *La première banque au Québec (un des slogans de la Banque Nationale au Québec)*
- *On ne dit plus un dictionnaire, mais un Larousse* ³¹

Podle něj je na těchto sloganech nejdůležitější upoutat pozornost a zanechat jistý dojem u spotřebitelů a k tomu poslouží právě hyperbola. Co se týká prvního sloganu, česky tedy můžeme říci „První quebecká banka“, autor uvádí, že pokud si ho přečtete, může nebo nemusí se vám líbit. Možná vás napadne, v čem je tato banka první v Quebecu. V každém případě vás ale slogan zaujal a možná si ho i zapamatujete, protože je krátký, jednoduchý a především hyperbolický. Druhý slogan vyjadřuje, že již není třeba říkat „slovník“, stačí říci Larousse. Tím firma vyjadřuje, že je jedinečná ve svém oboru způsobem, který je nejjednodušší a přímý. ³²

Na závěr autor uvádí několik slov (*mieux, moins, tout, très*), která mohou hyperbolu v reklamním sloganu udělat zajímavější a efektivnější, protože užití superlativu přímo nemusí být tak účinné:

³¹ Ibid.

³² Ibid.

- *Payez moins, vivez mieux (Wal-Mart)*
- *Le restaurant de toutes les grillades (restaurants Courtepaille)* ³³

Uvedený přehled nás přivádí k závěru, že autoři, zabývající se hyperbolou, se v přístupu k jejímu definování shodují, že pouze různě vymezují pole jejího působení pomocí uvedených příkladů.

³³ Ibid.

3 PUBLICISTICKÝ STYL

Jelikož publicistické texty jsou oblastí, v nichž tato práce sleduje působení hyperbol, věnujeme v další kapitole pozornost publicistickému stylu.

3.1 Publicistický styl aktuálně

Publicistický styl je jeden z primárních funkčních stylů spisovného jazyka, jehož funkce je sdělná (informativní), ovlivňovací, přesvědčovací a získávací. Komplexně tedy můžeme říci, že jeho funkce je persvazivní. Publicistický styl se neustále vyvíjí a díky novým sociálním změnám získává stále novou podobu. Jeho hlavním úkolem je rychle, výstižně a co nejúčinněji informovat příjemce, zprostředkovat myšlenky tak, aby byly co nejlépe srozumitelné a především získat čtenáře nebo posluchače pro sdělované informace.³⁴

Publicistiku rozdělujeme do dvou kategorií, publicistika psaná, tj. noviny a časopisy, a publicistika mluvená, což jsou nejčastěji projevy v rozhlasovém a televizním zpravodajství.³⁵

Co se týká publicistiky psané, můžeme ji také označit jako styl novinářský neboli žurnalistický. Publicistická sféra v sobě může zahrnovat i texty agitační, propagační a reklamní, o kterých pak mluvíme jako o stylu sekundárním, protože se taktéž snaží na adresáty působit přesvědčivě.³⁶

³⁴ MINÁŘOVÁ, E. *Stylistika pro žurnalisty*, s. 161

³⁵ MÜLLEROVÁ, E. *Současný český jazyk: stylistika*, s. 10

³⁶ MINÁŘOVÁ, E. *Stylistika češtiny*, s. 56

Pro publicistický styl je příznačné, že texty bývají těsně spjaty s dobou, ve které jsou vydávány. To se týká nejen obsahu, ale i výrazů, které jsou v textu užívány. Tyto výrazové prostředky se nazývají publicismy. Mohou to být výrazy jednoslovné (*masmédiium*), víceslovné (*časový horizont*) nebo ustálené frazémy (*otázky zajímavající obě strany*).³⁷

Jak je uvedeno v díle *Stylistika pro žurnalisty*, žurnalistický styl obsahuje tři dílčí funkční styly:

- zpravodajský styl
- publicistický styl analytický
- publicistický styl beletristický³⁸

Zpravodajské texty poskytují informace jasné, stručné a konkrétní prostřednictvím masmediální komunikace. Nejen že poskytují zprávy ze světa politického, ekonomického, společenského a sportovního, ale i informace ze sféry odborné. Proto můžeme říci, že zpravodajský text má nejen funkci informativní (zpravovací), ale i odborně sdělnou. Autoři textů se snaží být co nejvíce objektivní a rychlí v podání informací. Aktuální téma a obsah zpravodajského textu musí být vyjádřen tak, aby příjemce dostal jasné odpovědi na to, co se stalo, kdy a kde se to stalo, kdo to udělal, popřípadě jak a proč. Zpravodajský styl je příznačný tím, že jeho vyjadřování je stručnější než ve zbývajících dvou stylech zmíněných výše. Co se týká jazykového materiálu, autoři využívají neutrálních prostředků spisovného jazyka. Jak uvádí autorka, pro tvorbu zpravodajských textů existují modely vyjádření, schémata a formulační

³⁷ ČECHOVÁ, CHLOUPEK, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ. *Stylistika současné češtiny*, s. 180

³⁸ MINÁŘOVÁ, E. *Stylistika pro žurnalisty*, s. 171

šablony, které odpovídají opakujícím se situacím, o kterých má být příjemce informován. Slovní zásoba v češtině, ale i ve francouzštině obsahuje množství slov přejatých, převážně z angličtiny (dealer, market, image, aj.), která jsou v různé míře počestěna nebo pofrancouzštěna a zároveň je spjata s dobou, ve které je zpravodajský text napsán.³⁹

Zpravodajský text zahrnuje nejčastěji tyto žánry: publicistická zpráva, rozšířená zpráva, oznámení, komuniké, interview a publicistický referát.⁴⁰

Zprávu můžeme považovat za typický útvar publicistiky, i když se může vyskytnout i v jiných komunikačních sférách. Zpravidla je stručná a výstižná. Poskytuje informace o místě, času i o dalších okolnostech. Přináší nejdříve nová fakta a poté upřesňující údaje. Vždy odkazuje na pramen informace (poskytne jméno agentury), který zprávu zaznamenal a dále šíří. Rozšířená zpráva obsahuje nejen základní informace, ale i doplňující, které popisují situaci kolem dané události. Následuje oznámení, které má podobné rysy jako zpráva, ovšem informuje nás o události, která se ještě neuskutečnila a teprve proběhne. Jeho důležitou součástí jsou informace o akci, tzn. název akce, místo a čas konání. Interview posluchačům nebo čtenářům představí osobnost a její názory. Má především funkci sdělnou a získávací. Posledním žánrem zpravodajského stylu je publicistický referát. Na rozdíl od odborného referátu si vybírá a užívá jiné výrazové prostředky. Rovněž má rozdílné základní funkční zaměření a cíl. Obvykle obsahuje dané schéma, jež nás

³⁹ MINÁŘOVÁ, E., *Stylistika pro žurnalisty*, s. 172, 173

⁴⁰ ČECHOVÁ, CHLOUPEK, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ, op. cit., s. 195

informuje o základních údajích předmětu komunikace, vystihne celou událost, okomentuje její význam a přínos a na závěr ji celkově shrne.⁴¹

V interview a referátech můžeme předpokládat případný výskyt hyperbol, neboť v nich má místo subjektivita.

Pro publicistický styl analytický je typické, že informaci jen nezprostředkovává a nepředává dál, ale zároveň ji i analyzuje, komentuje a hodnotí. Publicistický text analytický má celý komplex funkcí, především funkci persvazivní, tedy přesvědčovací a působící, dále pak získávací, ovlivňovací a formativní. Pro tyto texty je charakteristické, že využívají obrazných vyjádření. Právě metaforická nebo metonymická vyjádření zajišťují realizaci persvazivní a získávací funkce, protože upoutávají pozornost příjemce. Analytický styl často používá frazémy všech druhů, popřípadě si je různým způsobem modifikuje, což přispívá k jazykové aktualizaci výrazu. V textu se mohou objevit i autorské neologismy, které vedou k expresivitě, převážně k humoru. Jako příklad neologismu uvádí autorka spojení „*řecká nákaza*“ v souvislosti s finanční krizí v Řecku.⁴²

V takových textech výskyt hyperboly předpokládáme.

Analytický styl obsahuje následující žánry: úvodník a komentář, glosu, posudek, recenzi, kritiku a také se můžeme setkat s projevem, proslovem, diskusí, debatou a polemikou.⁴³

Úvodníky a komentáře jsou společně se zprávou nejtypičtějším žánrem publicistiky. Obsahují spoustu doplňujících faktů informací o dané

⁴¹ Ibid., s. 196

⁴² MINÁŘOVÁ, E., *Stylistika pro žurnalisty*, s. 174-176

⁴³ ČECHOVÁ, CHLOUPEK, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ, op. cit., s. 197

události. Tuto událost často komentují a analyzují. Co se týká úvodníku, nalezneme ho na přední straně novin. Komentáře jsou obsaženy v publicistice psané i mluvené. Dalším druhem žánru je glosa, která obsahuje komentující poznámku k události. Můžeme v ní vidět prvky kritiky až ironie, která bývá založena též na hyperbole. Posudek, recenze a kritika jsou obsaženy především v psané formě publicistiky. S posledními žánry, projevem, proslovem, diskusí, debatou a polemikou, se v současnosti můžeme setkat i v publicistickém stylu, ale především jsou to prvky řečnictví.⁴⁴

Publicistický styl beletristický je charakteristický především větší mírou subjektivity. Tím, že se autor záměrně snaží aktualizovat formální stránku textu, přispívá k zřetelnému zvýraznění jazyka. Stejně jako v publicistickém stylu analytickém používá obrazných vyjádření (metafor, metonymií, synekdoch, personifikací, apod.), ovšem ve větší míře. Díky narůstající subjektivitě vyjádření odhaluje autor své individuální rysy, a tím i svůj subjektivní (autorský) styl. Text má funkci nejen informativní a ovlivňovací, ale také estetickou. Nutno ale říci, že estetizace publicistického beletristického textu se výrazně liší od textu uměleckého. Obrazná vyjádření sice vedou k ozvláštňení textu, ale se zcela jiným záměrem a cílem. Jejich úkolem je intenzifikace vyjádření, nikoli poetizace textu. Nejčastěji se můžeme setkat s tropy a figurami již vžitými, ustálenými.⁴⁵

Dá se předpokládat, že ustálenou figurou může být i hyperbola. Příkladem ustálené hyperboly ve francouzštině, kterou můžeme běžně najít v novinových článcích je např.: *sans précédent: mesures sans*

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ MINÁŘOVÁ, E., *Stylistika pro žurnalisty*, s. 176, 177

précédent; sous nos fenêtres: La guerre n'est plus à un autre continent, elle est sous nos fenêtres.; à la dernière minute : Ne reportez pas le traitement des questions épineuses à la dernière minute.

Pro beletristický styl jsou typické tyto žánry: črta, sloupek, publicistická reportáž a novinářský fejeton.⁴⁶

Črta má sklon k tomu, že text beletrizuje, ale vždy poskytuje přesné a konkrétní informace. Sloupek je krátký útvar, který obsahuje většinou postřehy ze života a nemá za cíl pojednávat o aktuálních problémech. Publicistická reportáž poskytuje svědectví o dané události, jejíž autor je svědkem této události. Ve fejetonu se prolíná více slohových postupů, např. vypravování a úvaha. Ve značné míře je fejeton subjektivní, zároveň může být také kritický, vtipný, ironický až provokující.⁴⁷

3.2 Bulvární tisk

Jelikož v této diplomové práci sledujeme hyperbolu jak v seriózním, tak v bulvárním tisku, věnujeme následující podkapitolu právě bulváru.

Slovo *bulvár* pochází z francouzského *boulevard*, což označuje širokou třídu, promenádu. Noviny totiž byly původně prodávány přímo na ulici kameloty, kteří vykřikovali různé titulky. Tyto noviny nebyly drahé, a tudíž si je mohlo dovolit koupit větší množství čtenářů. Zároveň nevyžadovaly vyšší vzdělání, jejich jazyku rozuměl každý. Postupem času se však slovo bulvár začalo rovnat adjektivům jako neseriózní, neověřený nebo pokleslý. Bulvární noviny občas získávají informace nelegálně či neetickými způsoby, jako je například použití skryté kamery

⁴⁶ ČECHOVÁ, CHLOUPEK, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ, op. cit., s. 197

⁴⁷ Ibid.

apod. V dnešní době již slovo bulvár neoznačuje noviny prodávané na ulici, ale veškerý neseriózní tisk, který informuje o neověřených skutečnostech. Dává přednost především senzacím a předkládá je jednoduchou formou, u které člověk nemusí přemýšlet. Bulvární tisk mnohdy mísí realitu s iluzemi a upřednostňuje skandály a neštěstí, o kterých následně píše jako o nejdůležitějších zprávách.⁴⁸

Lze uvažovat o tom, že už samo nadsazení významu banálního „skandálu“ je určitou hyperbolou.

V souvislosti s bulvárními novinami se objevuje pojem paparazzo. Tímto pojmem označujeme „*drzého, vlezlého fotografa, který bez dovolení fografuje známé osobnosti a shromažďuje pikantní informace*“.⁴⁹

I výběr obrazové informace, zdůrazňující např. nepatrný defekt známé osobnosti (šilhání, náhodná setkání s osobami nevalné pověsti) může být hyperbolou.

Pro snažší představu, co to vlastně bulvární tisk je, nám poslouží názory dvou bývalých bulvárních novinářů, kteří o své profesi napsali knižní publikace.

Prvním je Richard Sacher, který o bulváru říká: „*V první řadě je třeba si uvědomit, co to bulvární tisk je. V původním slova smyslu jsou to periodika prodávaná na ulici a denně bojující o svého čtenáře. Dělat bulvár je těžké, dost možná je to nejtěžší práce v novinářině vůbec. Po takovém novináři se vyžaduje, aby se nespokojil pouze s oficiálními informacemi, ale dostal se až pod »pokličku«. Mnozí si ale bohužel pletou*

⁴⁸ OSVALDOVÁ, B.; HALADA, J. *Encyklopedie praktické žurnalistiky*, s. 32

⁴⁹ *Ibid.*, s. 125

pojmem »dostat se pod pokličku« s pojmem »získat fámou z druhé ruky«... Bulvární tisk chce být vždy blízko událostem. Avšak nelze být úplně u všeho, co se na světě a v naší republice děje. Být u toho pravého je otázkou a uměním výběru – za čím jít, v jakém rozsahu to napsat a kam to do listu zařadit.⁵⁰

Sacher mimo jiné upozorňuje na fakt, že každý novinářský článek má být objektivní. Novinář nesmí použít formulace, které mohou danou osobu ponížit nebo ji z něčeho obviňují. Dodává, že: *„Novinářským zločinem je porušení zásady – nikdy nepředbíhej soud! Bulvární redaktor je zpravodaj, nikoliv soudce. Zatčený proto pro něj nesmí být automaticky obviněným a obviněný není pachatelem. [...] Z podobných nepřesných pojmenování plynou pro noviny problémy se čtenáři, ale i možnost soudních sporů s poškozenými. Z toho důvodu každý, kdo se třeba i příležitostně zabývá policejním a soudním zpravodajstvím, musí znát trestní zákon a tyto znalosti stále obnovovat. Ale to je pro některé jedince doslova ztráta času.“⁵¹*

Sacher tedy klade na bulvární tisk značné profesionální nároky, včetně překvapivého požadavku, aby informace byla objektivní.

Dále pak autor tvrdí, že nejdůležitější částí bulvárního článku je titulek. To je také důvod, proč jsou obvykle titulky v bulvárních periodikách mnohem větší a výraznější než v seriózním tisku. Titulek má jednoduchou funkci, musí shrnout vše, co je obsaženo pod ním. Zároveň musí být určitý a srozumitelný. To znamená, že se musí vztahovat vždy jen k jednomu určitému článku. Důležité jsou první tři řádky, podle kterých

⁵⁰ SACHER, R. *Byl jsem bulvární novinář*, s. 8

⁵¹ *Ibid.*, s. 9, 10

se čtenář rozhodne, zda bude pokračovat ve čtení. Z tohoto důvodu je nezbytné naznačit hned, o čem daný článek pojednává. Prozradit to čtenáři tak, aby porozuměl a podnítilo to v něm chuť k dalšímu čtení.⁵²

V této diplomové práci jsme v titulcích bulvárních článků našli příklady hyperbol. Uvedeme si z nich pouze pár příkladů:

kapitola 5.1 Voici : *Le témoignage **bouleversant** de Maryse, veuve de Georges Wolinski*⁵³ (*zdrucující svědectví Maryse, vdově po Georgesovi Wolinski*)

Tento titulek je hyperbolický, protože používá zesílenou slovní zásobu, adjektivum *bouleversant* (zdrucující).

kapitola 5.2 France Dimanche : *Après les attaques terroristes en France, **tout** le Gotha en émoi*⁵⁴ (*po teroristických útocích, znepokojení všech královských rodin*)

V tomto titulku je hyperbola vyjádřená pomocí adjektiva *tout* (všechno), které abstraktně zobecňuje fakt, že všechny královské rodiny jsou znepokojeny.

kapitola 5.2 France Dimanche : *Véronique Genest : sa **grosse** colère après l'attentat terroriste contre Charlie Hebdo*⁵⁵ (*Véronique Genest: její silný hněv po teroristickém atentátu proti Charlie Hebdo*)

⁵² Ibid., s. 10

⁵³ Le témoignage bouleversant de Maryse, veuve de Georges Wolinski: « Mon chagrin sans larmes ». *Voici* [online]

⁵⁴ Après les attaques terroristes en France, tout le Gotha en émoi. *France Dimanche* [online]

⁵⁵ Véronique Genest : sa grosse colère après l'attentat terroriste contre Charlie Hebdo. *France Dimanche* [online]

Tento titulek je hyperbolický pomocí použití emfatického adjektiva *grosse* (silný), které zdůrazňuje sílu daného hněvu.

kapitola 5.3 Closer: **MARYSE WOLINSKI HANTÉE PAR LA FUSILLADE À "CHARLIE HEBDO" : "JE REVOIS LA SCÈNE CHAQUE SOIR AVANT DE DORMIR"** ⁵⁶ (*Maryse Wolinski zděšena střelbou v „Charlie Hebdo“: „Vidím tu scénu každý večer než jdu spát“*)

V tomto titulku nacházíme spojení *hantée par la fusillade* (zděšena/pronásledována představou střelby), což je příklad hyperboly vyjádřený metaforou.

Druhým autorem je Christoph Seitz, který působil nejprve v Německu a poté v USA. Ve své publikaci *Byl jsem paparazzo* popisuje mnoho zážitků a zkušeností, které získal během své profese. Pro tuto práci však poslouží pouze část z jeho vzpomínek: *„Tajné sledování a neustálé čekání mi šlo na nervy. Hlavně jsem si však kladl otázku: Co to vlastně děláme? Čenicháme v soukromí osob, které nic nespáchaly, jsou jen slavné. A to jistě není dostatečný důvod k jejich obtěžování. Některým hvězdám ovšem přinesly fotografie paparazzů i jistý užitek, ale většina z nich byla nervózní, doslova naplněná odporem. V Hollywoodu platili lidé jako my za poslední spodinu. Mnozí paparazzové se tvářili, jako by jejich práce v sobě měla něco povznášejícího. Někteří si dokonce namlouvali, že jejich džob je potřebný, jakési poslání ve službách národa. Já to považoval za blbost. Neměl jsem naši práci rád [...].“* ⁵⁷

⁵⁶ MARYSE WOLINSKI HANTÉE PAR LA FUSILLADE À "CHARLIE HEBDO" : "JE REVOIS LA SCÈNE CHAQUE SOIR AVANT DE DORMIR". Closer [online]

⁵⁷ SEITZ, CH. *Byl jsem paparazzo*, s. 11

Seitz popisuje důvody, které ho vedly k ukončení kariéry bulvárního novináře. Jedním z nich byla smrtelná automobilová nehoda lady Diany. I on v honu za tou nejlepší fotografií často pronásledoval hvězdy v autě, porušoval dopravní předpisy a uvědomoval si, že by to mohlo mít fatální následky. Po tragické smrti lady Diany se ze dne na den rozhodl skončit s touto prací. Jak sám tvrdí: „*Tato nehoda nebyla jediným důvodem, proč jsem s touhle prací skončil. Již několik měsíců se ve mně hromadila frustrace a nespokojenost s mým zaměstnáním – a byly to nezřídka osobní zážitky, které mě přiměly k tomu, abych se stále více zamýšlel sám nad sebou.*“⁵⁸

Na závěr autor dodává: „*Nejsem nepřítelem bulvárního tisku, ale dneska vím, že existují určité meze, které je třeba dodržovat. A tyto hranice lze dodržovat, aniž pestré časopisy a televizní magazíny ztratí na atraktivnosti. Čím déle jsem tuto práci dělal a čím častěji jsem o ní přemýšlel, tím pro mě bylo respektování těchto hranic důležitější.*“⁵⁹

3.3 Historie novinového žánru

V této podkapitole si dovolíme malý exkurz do historie.

První novinové žánry mohly vzniknout až po vynalezení a rozšíření knihtisku, jehož vynálezcem je Johannes Gutenberg v 15. století. Mezi první tisky řadíme především náboženské texty, ale následně se začala rozšiřovat i světská literatura a letáky sdělující důležité informace (reportážního nebo zábavného charakteru). První plnohodnotný tištěný „časopis“ vyšel v roce 1605 v Antverpách v Belgii a jmenoval se *Nieuwe Tidinghen*, Nové věci. Jeho primárním úkolem bylo informovat o konání

⁵⁸ Ibid., s. 205

⁵⁹ Ibid., s. 207

městského trhu. Již tehdy obsahovala zpráva odpovědi na základní novinářské otázky (Kdo? Co? Kdy? Kde?). To znamená, že příjemce informovala o tom, kdo a jaké zboží bude na trhu prodávat, odkud pochází, kdy a kde bude na prodej, atd. ⁶⁰

Tehdejší Nizozemí poskytovalo velké zázemí pro svobodný tisk a odtud se překládala první periodika i pro Francii. Nejznámější list se jmenoval *Amsterdam Courant* a bylo vydáváno až 2000 výtisků třikrát týdně. Postupem času se začaly utvářet žánry. Mezi ně patřilo nejen zpravodajství obchodní, sportovní nebo politické, ale i počátky úvodníku, esejí, zábavných žánrů, zvláště pak kreslených seriálů. ⁶¹

V Anglii začaly vycházet první noviny v roce 1622 a nesly název *Weekly News*. Obsahovaly prvky politického charakteru na rozdíl od ostatních periodik. Jiný anglický list, *The London Gazette*, se stal oficiálním královským listem. Tištěné noviny obsahovaly propagandistická sdělení a využívala již zmíněných zárodků publicistických žánrů, jako jsou úvodníky a eseje. ⁶²

Ve Francii vycházel od roku 1631 list *Gazette*. Byl vydáván královským rádcem, lékařem a majitelem inzertní kanceláře Théophrastem Renaudotem, zejména ku prospěchu politiky vedené kardinálem Richelieu. Tisk tedy brzy začal obsahovat propagandistická sdělení. V roce 1665 začal odborný list *Le Journal des Scavantes*

⁶⁰ VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*, s. 7

⁶¹ Ibid., s. 8

⁶² Ibid.

rozlišovat svá periodika na novinová a časopisecká, a proto začal být vnímán jako zájmově zaměřený.⁶³

Dlužno vzpomenout i počátků publicistiky vydávané v češtině, kde prvními tištěnými českými novinami byly *Pražské noviny*. Jejich první číslo vyšlo v Praze roku 1719. Tyto noviny obsahovaly zpravidla překlady obdobných německých novin. Později, v počátcích českého národního obrození (1770 – 1800), začal noviny vydávat Václav Matěj Kramerius nesoucí název *Krameriusovy císařské královské pražské poštovské noviny*. Vydávány byly až do roku 1825.⁶⁴

3.4 Internetová publicistika

I když je internetová publicistika nejmladším oborem žurnalistické práce, nutno říci, že v současné době patří mezi nejvlivnější. Jak již bylo zmíněno výše, vynález knihtisku přispěl k rozšíření tisku, jehož cílem bylo a je předávat informace čtenářům. Trvalo ovšem stovky let, než si noviny podmanily svět. Následovalo rádiové vysílání, kterému trvalo desítky let, než se stalo běžnou součástí lidských životů. Podobný, avšak v kratším intervalu, osud měla i televize. Z toho tedy můžeme soudit, že každý zprostředkovatel informací, který se v průběhu času objevil, si získal oblibu adresátů rychleji, než jeho předchůdce. A stejné je to i s internetem. I když se jeho počátky datují do období konce 60. let 20. století, vznik rozšířené internetové publicistiky spadá do poloviny 90. let 20. století.⁶⁵

⁶³ Ibid., s. 9

⁶⁴ Ibid., s. 12,13

⁶⁵ BEDNÁŘ, V., *Internetová publicistika*, s. 13

V dnešní době je web médiem, do kterého se sbíhají znaky všech někdejších tradičních i elektronických médií. Dá se tedy říci, že internetová publicistika v sobě ukrývá metody ze starších médií a zároveň i novou kvalitu. Pojmem „nová kvalita“ označujeme to, co dříve čtenáři nebylo známo a také to, v čem je práce novináře na internetu jiná na rozdíl od všech předešlých prostředí. Práce žurnalisty na webu se liší technologicky, organizačně, časově i prostorově.⁶⁶

Co se týká času s ohledem na novinářovu práci tištěných médií, pro žurnalistu je typické, že pracuje v určitých časových úsecích, které se pravidelně opakují. Důvodem je technologie, díky které jsou noviny tištěny. Podklady pro tisk musí být do tiskáren dodány dříve, než jsou noviny fyzicky vydány. Společnosti, které noviny prodávají, potřebují čas, aby tisk dopravily na stánky a ke spotřebitelům. A v neposlední řadě i redakce potřebují čas, aby mohly provést různá korekční opatření. Oproti tomu elektronická média disponují větší mírou flexibility a proces práce je vstřícnější vůči zpožděním. Nicméně novinář je nucen pracovat pravidelněji, protože webová publicistika nemusí mít vždy uzávěrku, jako je tomu zvykem u tištěných médií, po které pro žurnalistu nastává období relativního klidu.⁶⁷

Mezi specifické virtuální žánry, kterých internetová publicistika využívá, patří:

- on-line reportáž
- interaktivní rozhovor

⁶⁶ Ibid., s. 14

⁶⁷ Ibid., s. 15,16

- průběžně aktualizovaná zpráva

On-line reportáž má klasickou podobu webové stránky, do níž jsou průběžně doplňovány nové, aktuální informace, které jsou řazeny chronologicky pro lepší orientaci v dané události. Nejčastěji se takto píše o sportovních utkáních, událostech z politického nebo ekonomického světa. Její hlavní výhoda spočívá v tom, že je užitečná jak pro čtenáře, kteří ji monitorují po celou dobu, tak pro ty, kteří se na ní podívají jen krátce nebo až po skončení události. Mohou si tak přečíst buď jen aktuální informace, nebo i ty starší, v návaznosti na které se událost postupně vyvíjela.⁶⁸

Hlavní princip interaktivního rozhovoru se zakládá na tom, že otázky osobě, se kterou je rozhovor dělán, jsou pokládány samotnými uživateli. Ovšem nutno říci, že se interaktivní rozhovor liší od webového chatu. Záznam rozhovoru se ukládá na stránky média. Následně otázky mohou začít být pokládány dříve, než je na ně odpovídající připraven odpovídat. Můžeme nalézt různé formy rozhovorů. Někdy jsou omezeny časem nebo počtem otázek, odpovídající si může vybrat, na které otázky chce odpovídat, popřípadě je nastavena délka otázky i odpovědi a to v zájmu stručnosti.⁶⁹

Průběžně aktualizovaná zpráva se nejvíce přibližuje tradičním žánrům mediální komunikace. Zakládá se na zprávě v klasické textové podobě. Pokud zpráva informuje o události, která se vyvíjí nebo mění, je

⁶⁸ Ibid., s. 24,25

⁶⁹ Ibid.

možné ji přímo na internetových stránkách aktualizovat, tím, že k ní autor přidá doplňující informace.⁷⁰

Závěrem této podkapitoly shrneme hlavní znaky on-line publicistiky.

- Internetová publicistika je publicistikou v reálném čase

Tvorba obsahu u internetových médií se spíše podobá televiznímu zpravodajství než tradičním tištěným novinám. Informace jsou zveřejňovány v reálném čase a po zveřejnění jsou často aktualizovány.

- Internetová publicistika je interaktivní

Interaktivnost webové publicistiky spočívá v tom, že čtenář je její součástí. Může přispívat k obsahu zprávy, tedy dává jakousi zpětnou vazbu.

- Bezprostřední srovnání s konkurencí

Uživatel internetu má možnost sledovat více médií zároveň na rozdíl od diváka televizního zpravodajství. Z tohoto důvodu probíhá neustálé srovnávání internetových médií mezi sebou.

- Provázanost informací

Provazovat informace je především doménou hypertextu. Ten dává čtenáři možnost kliknout si ve zprávě na jiný odkaz, který doplňuje nebo rozšiřuje danou informaci. Pro on-line žurnalisty je to téměř ideální způsob, jak si udržet pozornost čtenáře.

- Vše dohromady na jednom místě

⁷⁰ Ibid., s. 26

V tomto případě se jedná o typ obsahu. Webová publicistika neposkytuje pouze jeden typ, ale text je doplňován o zvuk, video a další řadu formátů. Samotný text webové žurnalistice nestačí a autoři musí být schopni vytvářet různé typy obsahů a následně je vhodně zkombinovat dohromady.⁷¹

Prostřednictvím internetu jsou však sekundárně zveřejňovány i texty, určené primárně tištěným médiím. I my jsme v praktické části této práce čerpali z textů tohoto typu.

V této práci jsou hyperboly hledány zejména v interview, reportážích, publicistických zprávách (*le récit*) nebo reakcích na události spojené s atentátem na Charlie Hebdo (*les réactions*).

⁷¹ Ibid., s. 29, 30

4 HYPERBOLA V SERIÓZNÍM TISKU

V této části práce budeme hledat příklady hyperbol v seriózním tisku. Konkrétně se zaměříme na tři francouzské celostátní deníky, *Le Figaro*, *Le Parisien* a *Libération*. Rozhodli jsme se zaměřit na články tématicky sjednocené, které pojednávají o událostech spojených s teroristickým útokem na redakci Charlie Hebdo v Paříži v lednu 2015. Každému z uvedených deníků je věnována jedna podkapitola. Podtržený je název analyzovaného článku, následně jsou uvedeny jednotlivé úryvky textu, obsahující hyperbolická vyjádření. Tato hyperbolická vyjádření jsou zdůrazněna tučně, následuje analýza a komentář.

4.1 LE FIGARO

« Charlie Hebdo : les dessinateurs **plus forts que les terroristes** (Plantu)

*Plantu, le caricaturiste du Monde, a affirmé aujourd'hui que "les dessinateurs sont **plus forts que les connards** qui ont agi ce matin" en prenant pour cible l'hebdomadaire satirique Charlie Hebdo.*

*"Je suis **sonné**, mais un dessinateur vivant", a déclaré Plantu, invité du journal de France 2.*

*"Ceux qui sont partis sont **d'immenses** dessinateurs, assassinés par **des barbares**", a déclaré le caricaturiste du quotidien Le Monde qui a salué la mémoire de ses confrères morts ainsi que celle des autres personnes "assassinées **lâchement**".*

*"On est en colère, nous les dessinateurs de presse. Les artistes sont **plus forts que les intolérants** (...), que **les connards** qui ont agi ce matin et qui sont **des lâches**", a-t-il insisté. Plantu a par ailleurs indiqué*

avoir reçu au Monde "des milliers de dessins de dessinateurs du monde entier musulmans, chrétiens..." depuis l'attentat qui a fait 12 morts, dont Cabu, Charb et Wolinski, au siège de Charlie Hebdo.

*"C'est un nouveau 11 septembre de la pensée libre", a-t-il encore affirmé. »*⁷²

Hyperbolu vidíme ve spojení **plus forts que les terroristes**. Autor říká, že kreslíři jsou silnější než teroristé, což je silně expresivní spojení. Nadsázka je vyjádřena přirovnáním a zároveň komparativem. Komparativem je vyjádřena hyperbola i ve spojení **plus forts que les connards**, dále pak substantivem *le connard*, které přeložíme jako *kretén, hovado*, a tudíž se jedná o hyperbolu vyjádřenou metaforicky ke slovu *teroristé*. Ve větě *Je suis **sonné*** spatřujeme nadsázku díky adjektivu *sonné*, což je výraz silný ve své hovorovosti a dá se přeložit jako *Jsem úplně grogy (k.o.)*. Spojení **d'immenses dessinateurs** je hyperbolické díky zesílené slovní zásobě použitím adjektiva *immense*, které přeložíme jako *ohromný*. **Des barbares** (*barbaři*) je stejný příklad jako již zmíněné substantivum *les connards*, tedy hyperbola vyjádřena metaforicky. Adverbium **lâchement** (*zbaběle*) je silně hodnotící, a díky němu je spojení *assassinées lâchement* hyperbolické. **Des lâches** (*zbabělci*) je opět nadsázka, která je vyjádřena pomocí metafory. Hyperbola je vyjádřena i pomocí číslovky vysoké hodnoty v plurálu, tedy **des milliers de dessins** (*tisíce kreseb*). Poslední hyperbola v tomto článku, **11 septembre de la pensée libre**, je vyjádřena přirovnáním, kdy autor přirovnává události v Paříži k teroristickým útokům v USA z 11. září 2001.

⁷² Charlie Hebdo : les dessinateurs plus forts que les terroristes (Plantu). *Le Figaro* [online]

« Charlie Hebdo sera fait "citoyen d'honneur" de la ville de Paris

[...] "Nous avons décidé de convoquer un Conseil de Paris vendredi matin pour non seulement rendre hommage mais aussi **continuer, être debout**. Pour nous, **être debout**, c'est par exemple faire de Charlie Hebdo un citoyen d'honneur de la ville de Paris", a déclaré Anne Hidalgo, interrogée par BFM-TV lors du rassemblement à Paris après l'attaque contre Charlie Hebdo qui a fait douze morts selon un dernier bilan.

[...] "Nous allons être à **leurs côtés, aux côtés de tous** ceux qui défendent **la liberté, la liberté** d'expression, et tout simplement **les valeurs de la République**. On est là, on est debout et on ne va rien lâcher", a déclaré la maire de Paris. » ⁷³

Ve slovesech **continuer, être debout** spatřujeme hyperbolu, jelikož je v tomto smyslu můžeme přeložit jako *být na stráži, být na nohou*, což vyjadřuje vysokou míru pozornosti. Můžeme říci, že poslední odstavec je z velké části hyperbolický celý. Děje se tak díky opakování spojení **à leurs côtés, aux côtés de tous** (*na jejich straně, na straně všech*), opakování substantiv **la liberté, la liberté** (*svoboda, svoboda*) a zájmen **on**. Tím dochází k zjevnému zesílení až přehánění. Výrazy **la liberté** a **les valeurs de la République** v sobě nesou také něco nadsazeného, protože Francouz v nich může spatřovat sílu ideologických argumentů.

⁷³ Charlie Hebdo sera fait "citoyen d'honneur" de la ville de Paris. *Le Figaro* [online]

« Charlie Hebdo : le pape condamne un "horrible attentat" »

Le pape François condamne avec la "plus grande fermeté" l'"horrible attentat" perpétré aujourd'hui contre le journal Charlie Hebdo à Paris, a déclaré son porte-parole le Père Federico Lombardi.

*"Le Saint Père exprime la plus ferme condamnation pour l'horrible attentat qui a endeuillé ce matin la ville de Paris", a indiqué le porte-parole du Vatican, dans un communiqué. »*⁷⁴

Spojení **un "horrible attentat"** (*strašný atentát*) je hyperbolické díky adjektivu *horrible*. Předpokládáme totiž, že již samotný atentát je ohavný čin a v tomto případě je ještě zesílený pomocí pleonazmu *strašný*. Avec **la "plus grande fermeté"** (*s největší důsledností*) je hyperbola vyjádřena superlativem *la plus grande*. Dále sloveso **perpétrer** (*spáchat*) je silný výraz s negativním hodnocením. Stejný příklad hyperboly vyjádřenou superlativem nacházíme i ve spojení **la plus ferme condamnation**, tedy *nejtvrdší odsouzení*. Věta *qui a endeuillé ce matin la ville de Paris* (*který toto ráno uvrhl do smutku město Paříž*) je hyperbola vyjádřena metonymií, místo Pařížané je použito slovo Paříž, ačkoli nemůžeme jednoznačně tvrdit, že všichni obyvatelé Paříže jsou uvrženi do smutku.

« Charlie Hebdo : "On est tous Français" (Renzi) »

Le chef du gouvernement italien Matteo Renzi s'est rendu ce soir à l'ambassade de France à Rome pour exprimer la solidarité de l'Italie après l'attentat meurtrier contre le journal Charlie Hebdo. Evoquant la France comme "symbole de la liberté", Matteo Renzi a déclaré en

⁷⁴ Charlie Hebdo : le pape condamne un "horrible attentat". *Le Figaro* [online]

*français: "On est **tous** Français parce que nous pensons que la liberté est la seule raison d'être de l'Europe et des citoyens européens". »*⁷⁵

Ve větě *On est **tous** Français* (Všichni jsme Francouzi) nacházíme hyperbolu pomocí adjektiva *tous*, které abstraktně zobecňuje fakt, že všichni lidé jsou Francouzi. Spojení ***l'attentat meurtrier*** (vražedný atentát) je zesílené pleonazmem *meurtrier*, jelikož lze předpokládat, že atentát je vždy vražedný. ***Symbole de la liberté*** (symbol svobody) vyjadřuje vysokou hodnotu ideje svobody, a tím je spojení v tomto kontextu hyperbolické.

« Hollande appelle à **«se lever»** contre le terrorisme

*C'est fini. La traque des auteurs présumés de l'attentat de Charlie Hebdo s'est donc achevée vendredi en Seine-et-Marne. De même que la prise d'otages de la porte de Vincennes. Deux heures après la fin des assauts, le chef de l'État s'est exprimé depuis l'Élysée, peu avant 20 heures. «**La France a fait face**, a-t-il assuré d'emblée. Les assassins ont été mis hors d'état de nuire.» Mais le président a prévenu que le pays n'en avait «pas terminé avec les menaces». Il a appelé à la «vigilance», précisant qu'il avait encore renforcé les moyens pour protéger les lieux publics.*

*Lors de cette brève allocution, Hollande a renouvelé son appel à **l'unité**, «notre **meilleure arme**». «Nous devons démontrer notre détermination à **lutter contre tout** ce qui pourrait nous diviser. Être implacables à l'égard du racisme et de l'antisémitisme. C'est bien un acte antisémite **effroyable** qui a été commis », porte de Vincennes. Mais le*

⁷⁵ Charlie Hebdo : "On est tous Français" (Renzi). *Le Figaro* [online]

*président a aussi mis en garde contre les amalgames: «Ces **illuminés, fanatiques**, n'ont rien à voir avec la religion musulmane.» [...] »⁷⁶*

Sloveso **se lever contre** (*povstat proti*) je zde použito jako silný výraz ve smyslu bojovat proti terorismu a jedná se o stylistické využití jazykové roviny *français soutenu*, tudíž ho také můžeme považovat za hyperbolu. Ve větě **La France a fait face** (*Francie se vzepřela*) nacházíme hyperbolu vyjádřenou metonymií, protože opět nevíme, zda se toto tvrzení týká všech obyvatel Francie. V následujícím příkladu vidíme hned dva příklady hyperboly. Ve vazbě **l'unité, „notre meilleure arme“** (*jednota, naše nejlepší zbraň*) je hyperbolicky silné samosrovnání *jednoty a nejlepší zbraně* přirovnáním. Uvnitř této vazby je navíc hyperbola založená na superlativu. **Lutter contre tout** (*bojovat proti všemu*) je hyperbolické vyjádření kvůli adverbium *tout*. Ve spojení **un acte antisémite effroyable** (*strašlivý*) nacházíme hyperbolu vyjádřenou pomocí expresivně zesílené slovní zásoby adjektivem *effroyable*. Nadsázka je zřejmá v užití substantiv **illuminés, fanatiques** (*osvícenci, fanatici*), která jsou použita ve vazbě se slovem *muslimové*. Díky tomu, že je zde obrazné pojmenování muslimů zdvojené, zesiluje se tím smysl věty.

« Le président afghan critique Charlie Hebdo

Le président afghan Ashraf Ghani a qualifié d'acte "irresponsable" samedi la publication d'une nouvelle caricature de Mahomet mercredi dans Charlie Hebdo, une semaine après l'attaque islamiste qui fait 12 morts dans les locaux du journal satirique à Paris.

*"Le président Mohammad Ashraf Ghani condamne **fermement** la caricature du prophète Mahomet publiée récemment dans Charlie Hebdo,*

⁷⁶ Hollande appelle à «se lever» contre le terrorisme. *Le Figaro* [online]

et la qualifie d'insulte à **la religion sacré**⁷⁷ de l'islam et au monde musulman", a indiqué le palais présidentiel dans un communiqué.

Selon le communiqué, le président a également qualifié la publication de cette caricature d'acte "insultant" et "irresponsable".

[...] M. Ghani avait toutefois condamné la semaine dernière l'attaque contre Charlie Hebdo. "Tuer des gens sans défense et des civils est un acte terroriste **de haine**", avait-il dit dans un communiqué.

[...] Mais la publication du numéro des "survivants" de Charlie n'a pas suscité de protestations notables en Afghanistan. La semaine dernière, **quelque centaines** de personnes se sont toutefois rassemblées dans la province d'Uruzgan (sud de l'Afghanistan) pour glorifier les actes des assaillants de Charlie Hebdo.

En revanche, au Pakistan voisin, **des milliers** de manifestants ont dénoncé vendredi la publication d'une nouvelle caricature de Mahomet par Charlie Hebdo, la contestation tournant à l'affrontement devant le consulat français de Karachi où un photographe de l'AFP a été grièvement blessé par balle. [...] »⁷⁸

Ve spojení *condamne fermement* (tvrdě odsuzuje) spatřujeme hyperbolu díky zesílení adverbium *fermement*. Vazba **la religion sacrée** (svaté náboženství) je hyperbola vyjádřená pleonazmem, poněvadž sám výraz *religion* obsahuje sémém svátosti. *Un acte terroriste de haine* (nenávistný teroristický čin) je spojení zesílené pomocí pleonazmu *de*

⁷⁷ Ve spojení *la religion sacré* byla objevena chyba, jelikož *la religion* je ž. rodu, bylo v komentáři doplněno koncové –e. Patrně se jedná o tiskovou chybu.

⁷⁸ Le président afghan critique Charlie Hebdo. *Le Figaro* [online]

haine, protože můžeme předpokládat, že teroristický čin je vždy spáchán z důvodu nenávisti někomu k něčemu, někomu. Dále spojení **quelque centaines de personnes** (*několik stovek lidí*) je hyperbolické díky číslovce vysoké hodnoty v plurálu. Tentýž příklad nacházíme i ve vazbě **des milliers de manifestants** (*tisíce demonstrantů*), tedy jde o hyperbolu vyjádřenou pomocí číslovky vysoké hodnoty v plurálu.

4.2 LE PARISIEN

« Attentats : la sécurité renforcée, de nouvelles mesures à l'étude

Le «jour d'après», la France est sur le pied de guerre. Au lendemain de la marche républicaine monstre en hommage aux 17 victimes des trois attentats terroristes, le pays renforce sa sécurité. Autre défi pour le gouvernement : préserver le fragile trésor de l'unité nationale.

*[...] Sur le plan législatif, le gouvernement, qui a adopté deux lois antiterroristes en deux ans, a promis «une réponse **exceptionnelle**», mais «sans précipitation». Manuel Valls a déjà annoncé vouloir améliorer le renseignement en milieu carcéral et généraliser l'isolement en prison des détenus islamistes radicaux.*

*[...] Alors qu'un hommage aux Invalides à l'ensemble des victimes des trois terroristes est prévu vendredi, l'équipe de Charlie Hebdo est en passe de boucler le **très** attendu «numéro des survivants» de mercredi. Traduit en 16 langues, il sera finalement imprimé à trois millions d'exemplaires. Cible des islamistes justement pour avoir souvent caricaturé Mahomet, le journal dessine en couverture un prophète qui*

*pleure et tient entre ses mains une pancarte «Je suis Charlie». Le titre ? «**Tout** est pardonné». »⁷⁹*

***La France est sur le pied de guerre** (Francie je na válečné stezce) je hyperbola vyjádřená metonymií (la France – les Français). Une réponse **exceptionnelle** (mimořádná odpověď) je spojení hyperbolické z důvodu použití zesíleného adjektiva *exceptionnel*. Spojení *le très attendu* «*numéro des survivants*» (velmi očekávané „číslo přeživších“) zesiluje použití adverbia *très*. Poslední hyperbolu nalézáme ve větě **Tout est pardonné** (Vše je prominuto), kde ji vyjadřuje adjektivum *tout*, jehož smysl je zde silně ironický.*

« VALLS ANNONCE 2.600 EMPLOIS DE PLUS POUR LUTTER CONTRE LE TERRORISME

Deux semaines après la tuerie de Charlie Hebdo, Manuel Valls a annoncé mercredi un renforcement de plus de 2.600 emplois dédiés à la lutte contre le terrorisme, avec une rallonge de moyens qui dépassera au total les 700 millions d'euros sur trois ans.

*[...] Après **les attentats les plus meurtriers** en France **depuis la guerre d'Algérie**, l'exécutif mène une journée **largement** consacrée à l'après-attentats, que François Hollande poursuivra avec un point sur la révision des effectifs militaires et un discours sur l'école.*

Lors d'une conférence de presse à l'Élysée à l'issue du Conseil des ministres, accompagné de plusieurs ministres (Bernard Cazeneuve, Jean-Yves Le Drian, Christiane Taubira...). Manuel Valls a détaillé et

⁷⁹ Attentats : la sécurité renforcée, de nouvelles mesures à l'étude. *Le Parisien* [online]

complété les "mesures concrètes" prises par le gouvernement pour faire face à l'essor de la menace jihadiste.[...] »⁸⁰

Les attentats les plus meurtriers en France depuis la guerre d'Algérie (*nejvražednější atentáty ve Francii od dob války v Alžírsku*) je spojení silně hyperbolické. Je vyjádřeno superlativem *les plus* a zároveň pleonazmem *meurtriers* vůči substantivu *attentats*. Dále autor přirovnává útoky v Paříži k válce v Alžírsku, což můžeme považovat za jedno z nejtemnějších období francouzské historie. Spojení *une journée largement consacrée à* (*den značně věnovaný*) nám zesiluje adverbium *largement*.

« FRANCE: DEUX SEMAINES APRÈS LES ATTENTATS, L'ENQUÊTE S'ACCÉLÈRE

[...] Deux semaines après la tragédie, l'Europe reste en état d'alerte et le gouvernement français doit présenter mercredi une première série de "mesures antiterroristes" promises dans la foulée des attentats par le Premier ministre socialiste Manuel Valls.

[...] Amédy Coulibaly avait ensuite abattu le 9 janvier quatre clients ou employés juifs d'un supermarché casher de la capitale, avant d'être tué dans l'assaut des forces de sécurité.

Un employé malien de ce magasin, devenu un héros après avoir sauvé des otages en les aidant à se dissimuler dans la chambre froide, a été naturalisé français mardi, le Premier ministre Manuel Valls saluant sa "bravoure". [...] »⁸¹

⁸⁰ Valls annonce 2.600 emplois de plus pour lutter contre le terrorisme. *Le Parisien* [online]

⁸¹ France: deux semaines après les attentats, l'enquête s'accélère. *Le Parisien* [online]

Ve větě ***l'Europe reste en état d'alerte*** (Evropa zůstává v pohotovosti) spatřujeme hyperbolu vyjádřenou metonymií (l'Europe – les Européens). *Un employé...devenu un héros* (zaměstnanec se stal hrdinou) je příklad hyperboly, který popisuje vysokou mravní hodnotu činu. Totéž platí i o příkladu *Manuel Valls saluant sa "bravoure"* (Manuel Valls, který vzdal úctu jeho statečnosti).

« Hommage et dédicaces à la Journée de la BD

*Une édition **forcément** spéciale. Pour sa sixième année d'existence, la Journée de la BD de Serris, qui prenait place pour la première fois à l'hôtel de ville, avait des airs de Charlie. Les portraits des victimes de la tuerie de « Charlie Hebdo » affichés à l'entrée de la mairie et une vidéo où l'on voit Charb et sa bande à l'œuvre viennent rappeler que « l'on ne pouvait pas ne pas faire de cette journée un hommage à Charlie », selon Steven Bescond, président de l'association Des Bulles dans la Marne, qui organisait l'événement en partenariat avec la municipalité.*

*Vingt auteurs étaient présents et plusieurs dizaines d'amateurs sont venues découvrir des BD et des dessinateurs mais surtout se faire dédicacer leur livre par leur auteur préféré. A ce jeu-là, c'est Erroc, dont la BD « les Profs » cartonne en ce moment, qui a eu **le plus** de succès. « J'aime **bien** ses BD, il y a plein de petites histoires drôles, raconte Martin, 14 ans. David, venu de Bry-sur-Marne (Val-de-Marne) avec une bande de copains, en profite pour développer sa culture. « Il y a quelques auteurs que j'aime **bien**, comme Looki et Dem et Varanda, mais surtout plein que*

je ne connais pas, je découvre d'autres types de BD. Et les dédicaces avec un beau dessin, ça fait plaisir ! » »⁸²

*Une édition **forcément** spéciale (naprosto speciální vydání) je spojení hyperbolické díky zesílenému adverbium **forcément**. **Le plus de succès** (největší úspěch) je příklad hyperboly, který autor vyjádřil pomocí superlativu. Ve větě *J'aime **bien*** (Mám velice rád) je zesílení vyjádřeno pomocí adverbium *bien*.*

« Un mois après Charlie, "aucun sanctuaire pour les terroristes" promet Cazeneuve

*Le ministre de l'Intérieur Bernard Cazeneuve, en visite samedi à Lunel d'où sont partis **plus d'une dizaine** de jeunes gens pour la Syrie, a réaffirmé "**la très grande fermeté** du gouvernement" face au terrorisme, décrivant la "tragédie" de cette petite ville de l'Hérault et le départ de jeunes "animés par un leurre, la violence".*

*[...] "Je veux vous dire **la très grande fermeté** du gouvernement et sa volonté de combattre le terrorisme. Nous avons la conviction que **la République est forte de son unité, de ses valeurs et des moyens** que nous donnons", a insisté le ministre, accompagné de la secrétaire d'Etat chargée de la politique de la ville, Myriam El Khomri.*

*[...] "La communauté musulmane de Lunel veut vivre dans la concorde et dans la paix. Je n'oublierai **jamais** la dignité de la famille d'Ahmed Merabet (un policier tué le 7 janvier à Paris lors de l'attaque contre Charlie Hebdo, NDLR), j'ai vu une famille **fière de ses origines, fière de celui qu'elle avait perdu**", lui a répondu M. Cazeneuve.*

⁸² Hommage et dédicaces à la Journée de la BD. *Le Parisien* [online]

[...] "**Il faut beaucoup de fermeté dans la lutte contre le terrorisme**", leur a répondu Bernard Cazeneuve. "L'islam de France est en **très grande** majorité un islam de tolérance. (...) **Il nous faut** rappeler ces valeurs, et l'amour de ces valeurs. **Il faut le dire aux plus petits**", a-t-il conclu, en désignant l'enfant dans les bras de sa mère. [...] »⁸³

Spojení **plus d'une dizaine de jeunes gens** (více jak desítka mladých lidí) je zesílené pomocí adverbia *plus de*. Ve větě ... *a réaffirmé "la très grande fermeté du gouvernement* (... potvrdil největší důslednost vlády) hyperbolu zastupuje superlativ *la très grande*, díky kterému je význam věty značně zesílen. Věta *la République est forte de son unité, de ses valeurs et des moyens que nous donnons* (republika je silná ve své jednotě, ve svých hodnotách a způsobech, kterými to vykonáváme) je hyperbolická z důvodu vyjmenovávání jistého přesvědčení. Zároveň výrazy *la République, forte, l'unité, les valeurs* prezentují také emfázi, jelikož ve francouzském prostředí představují sílu ideologických argumentů. *Je n'oublierai jamais* (Nikdy nezapomenu) je věta zesílená ve svém významu za pomoci adverbia *jamais* s absolutním významem. Z důvodu opakování adjektiva *fier de* (hrdý na) ve větě ... *j'ai vu une famille fière de ses origines, fière de celui qu'elle avait perdu*, dochází opět k zjevnému zesílení významu, který se odráží v opakování. V posledním odstavci znovu dochází k opakování, tentokrát se jedná o spojení **Il faut** (je třeba), což dává celému odstavci zesílený význam. Spojení **très grande majorité** (velmi velké části) je hyperbolické díky dvěma výrazům, adverbium *très* a adjektivem *grand*.

⁸³ Un mois après Charlie, "aucun sanctuaire pour les terroristes" promet Cazeneuve. *Le Parisien* [online]

4.3 LIBÉRATION

« Hollande : «Ils sont morts pour que l'on puisse vivre libres»

Au cours d'une cérémonie à la préfecture de police de Paris, en hommage aux trois policiers tués la semaine dernière, le chef de l'Etat a rappelé que «l'islamisme radical n'est pas l'islam».

*Ils s'en sont allés derrière un immense drapeau tricolore gonflé par le vent tel une grande voile. Les cercueils des trois policiers tués mercredi et jeudi [...] portés par leurs collègues, puis leurs familles. Derrière eux, à quelques mètres de distance, François Hollande, Manuel Valls et Bernard Cazeneuve les accompagnent d'un pas lent. Deux sons se mêlent dans cette Cour du 19 août 1944 de la préfecture de police de Paris: la marche funèbre de Chopin et ce **vent qui claque** dans les drapeaux et chapiteaux installés pour abriter les proches des victimes et les officiels. Moment **poignant**.*

*[...] Le Président a conclu par ces «mots» d'André Malraux, «qui écrivait suite à un attentat terroriste qui avait **endeuillé** notre pays il y a longtemps» : «Sachez bien que si nous avons des blessés, nous les relèverons, si nous avons des morts, nous les ensevelirons. **Et puis, et puis** nous combattons parce que les victimes représentent la dignité humaine, ce sentiment qui porte comme des vieilles mains usées par la vie, l'humble honneur des hommes. Voilà ce qu'est notre **combat, l'humble honneur** des hommes.»*

Dans son allocution, le chef de l'Etat a retracé les carrières des trois policiers. [...] Enfin, Franck Brinsolaro, le policier qui protégeait Charb, dessinateur et directeur de la publication de Charlie Hebdo, tué dans la rédaction : «Franck est mort l'arme au poing. Les autres [les

dessinateurs de Charlie, ndlr] n'avaient que leur crayon. Il est mort pour la liberté d'expression.» Pour le Président, ces trois policiers «représentaient la diversité des origines» : «La folie qui les a frappés n'avait ni couleur ni religion, elle n'avait que le masque de la haine.» »⁸⁴

Věta z titulku *Ils sont morts pour que l'on puisse vivre libres* (Zemřeli, abychom my mohli žít svobodně) je vystavena na principu antiteze, která navozuje vysokou hodnotu činu. Dále věta *ce vent qui claque* (tento vítr, který bušil) je hyperbola vzaložená na personifikaci, která je emfatická svou metaforičností. *Moment poignant* (srdceryvný okamžik) nám popisuje velmi silný, emotivní zážitek pomocí adjektiva *poignant*, které zdůrazňuje sílu daného okamžiku. Vazba *un attentat terroriste qui avait endeuillé notre pays* (teroristický čin, který uvrhl naši zemi do smutku) obsahuje hyperbolu založenou na síle výrazu *endeuiller*. Použitím opakovaného příslovečného určení *Et puis, et puis* (a pak, a pak) dochází k zjevnému zesílení až přehánění celé věty. Ve spojení *notre combat, l'humble honneur des hommes* (náš boj, pokorná čest lidí) je výraz *l'humble honneur* užit jako parafráze ke *combat*, v němž v tomto kontextu můžeme spatřovat oxymóron. Věta *Les autres [les dessinateurs de Charlie, ndlr] n'avaient que leur crayon.* (Ostatní měli jenom svou tužku.) je obrazné vyjádření, které je zesílené užitím zesilující struktury *ne... que*. *La folie qui les a frappés n'avait ni couleur ni religion, elle n'avait que le masque de la haine.* (Šílenství, které na ně dopadlo... mělo jenom masku nenávisť.) je obrazné vyjádření, které má silný stylistický účinek. Podobný účinek obrazného vyjádření charakterizuje i vazbu *le masque de la haine*, která je navíc zesílena strukturou *ne... que*.

⁸⁴ Hollande : «Ils sont morts pour que l'on puisse vivre libres». *Libération* [online]

« Hollande : «L’islam est compatible avec la démocratie» »

A l’Institut du monde arabe, le Président s’est adressé aux Français musulmans et a aussi justifié les opérations extérieures françaises pour «régler les grandes questions qui provoquent ce désordre». [...]

*Rendant hommage à cette France «capable de se réunir, de se rassembler», Hollande a aussi loué un monde arabe «capable de se mettre en mouvement» et à «**terrasser** d’autres forces qui veulent **diviser, écarter, séparer**». Le chef de l’Etat s’est félicité de ce «symbole» d’une jeune Syrienne ayant posté une photo d’elle depuis Alep et brandissant une pancarte «Je suis Charlie». «C’est aussi le message que **tant** d’amis arabes nous ont adressé ces derniers jours, soit en venant à la marche, soit de **mille** façons, a remercié Hollande. Leur présence était non seulement utile mais nécessaire».*

*Mais Hollande s’est voulu aussi «lucide» : «L’islamisme radical **s’est nourri de toutes** les contradictions [...] **de toutes** les misères [...] **de tous** les conflits non réglés depuis **trop** longtemps.»*

*[...] Mais, devant des personnalités représentant, selon lui, le «renouveau» du monde arabe porté par la «jeunesse», les «femmes» et les «entrepreneurs», Hollande a souligné les «nouvelles opportunités», «ces transitions qui s’opèrent prendront du temps». «Le temps, de la renaissance [...] est venu, veut-il croire. Ça vaut aussi pour l’Europe et l’ensemble du monde». Le Président a ensuite proposé de «nouvelles orientations pour la coopération entre les deux rives de la Méditerranée» avant de se montrer ferme : «**La France est un pays ami mais la France est un pays qui a des règles, [...] qui a des valeurs, a-t-il***

insisté. Et parmi elles, il y en a une qui n'est pas négociable, [...] c'est la liberté, c'est la démocratie.» »⁸⁵

Spojení ***les grandes questions*** (velké otázky/otazníky) je hyperbolické díky užití zesilujícího adjektiva ***grand***. ***Cette France «capable de se réunir, de se rassembler»*** (tato Francie schopná se sjednotit, shluknout se) je spojení zesílené pomocí ukazovacího adjektiva ***cette***, které zdůrazňuje Francii v konkrétní situaci vyvolávající úctu a zároveň užitím dvou sloves ***se réunir, se rassembler***, které jsou v tomto případě synonymní. Autor jimi pouze posiluje a zdůrazňuje vážnost své promluvy. Ve větě ***à terrasser d'autres forces qui veulent diviser, écarter, séparer*** (rozdrtit jiné síly, které chtějí rozdělit, odloučit, oddělit) nacházíme dva příklady hyperboly, jednu vyjádřenou slovesem ***terrasser*** (rozdrtit) emfatické míry významu, druhou za pomoci užití tří kontextuálně synonymních sloves ***diviser, écarter, séparer*** (rozdělit, odloučit, oddělit), které opět přidávají na vážnosti celé promluvě. Dále spojení ***tant d'amis arabes*** (tolik arabských přátel) zesiluje adverbium ***tant***, které má zdůrazňovat vysoký počet. Ve vazbě ***de mille façons*** (tisíce způsoby) spatřujeme hyperbolu vyjádřenou číslovkou ***mille***, která udává velmi vysokou hodnotu nikoli však v matematickém slova smyslu. Ve větě ***L'islamisme radical s'est nourri de toutes les contradictions [...] de toutes les misères [...] de tous les conflits non réglés depuis trop longtemps.*** (Radikální islamismus je vyživován ze všech rozporů, z veškeré bídy, všech konfliktů, které se příliš dlouho neřeší.) najdeme více příkladů hyperboly. Nejprve použitím slovesa ***nourrir*** (vyživovat), což je emfáze vyjádřena metaforou. Dále zde nacházíme opakování adjektiv ***toutes, toutes, tous***, což větu také velice zesiluje strukturou anafory.

⁸⁵ Hollande : «L'islam est compatible avec la démocratie». *Libération* [online]

Posledním příkladem nadsázky je zesílené adverbium *trop*. **La France est un pays ami mais la France est un pays qui a des règles, [...] qui a des valeurs, a-t-il insisté. Et parmi elles, il y en a une qui n'est pas négociable, [...] c'est la liberté, c'est la démocratie.** (Francie je přátelská země, ale Francie je země, která má pravidla, která má hodnoty, zdůraznil.) První věta konstruována jako antiteze je vysoce důrazná, což navíc doplňuje výraz *a-t-il insisté*, který větu uvádí a charakterizuje. Slova v druhé větě *liberté, démocratie* (svoboda, demokracie) nesou v tomto kontextu vysokou míru idejí.

« Ali Bongo : les auteurs de l'attentat «ont trahi l'islam»

Les réactions internationales se multiplient depuis l'attaque de ce matin à «Charlie Hebdo».

*Après l'attaque du siège de «Charlie Hebdo» qui s'est produite autour de 11h30 ce mercredi, faisant douze morts, la classe politique étrangère, **sous le choc**, a réagi pour condamner cet acte.*

*En Europe, la classe politique est sous le choc. Le Premier ministre britannique, David Cameron, a été le premier à réagir, jugeant l'acte «**écœurant**», et assurant la France du soutien du Royaume-Uni dans le combat contre le terrorisme. «Nous sommes aux côtés du peuple français dans le combat contre le terrorisme et défendons la liberté de la presse», a-t-il écrit sur son compte Twitter. La chancelière allemande, Angela Merkel, s'est quant à elle dite «**bouleversée**» par cet «attentat **abominable**», dans un communiqué. «Cet acte **horrible** est non seulement une agression contre la vie des citoyennes et citoyens français», mais «aussi une attaque que rien ne peut justifier contre la*

liberté de la presse et d'opinion, un fondement de notre culture libre et démocratique», a-t-elle affirmé.

De son côté, le gouvernement espagnol évoque un «acte terroriste, vil et lâche», et défend la liberté de la presse comme «un droit fondamental». «Nous recevons avec horreur les nouvelles de l'acte terroriste vil et lâche perpétré aujourd'hui contre le siège de l'hebdomadaire français Charlie Hebdo à Paris», a déclaré le gouvernement espagnol dans un communiqué.

Le Premier ministre belge, Charles Michel, a, quant à lui, parlé de «choc, consternation et effroi», et le chef du gouvernement italien Matteo Renzi a publié sur son compte Twitter : «Horreur et consternation pour le massacre de Paris, solidarité totale avec (François) Hollande en ce moment terrible, la violence perdra toujours contre la liberté». En Norvège, elle-même naguère endeuillée par le sanglant carnage provoqué par l'extrémiste de droite Anders Behring Breivik (77 morts en 2011), les principaux responsables politiques ont fait part en français de leur horreur sur Twitter. «Choquée et triste par l'attaque sur #CharlieHebdo. Toutes nos pensées et notre solidarité sont avec peuple français», a notamment écrit le Premier ministre, Erna Solberg. [...] »⁸⁶

Spojení la classe politique étrangère sous le choc (zahraniční politici v šoku) je hyperbolické díky vložení emfatického substantiva le choc. L'acte «écœurant» (odporný čin) nadsazuje použití adjektiva écœurant, které je silně hodnotící v negativním smyslu. Ve spojení «bouleversée» par cet «attentat abominable» (otřesená tímto ohavným

⁸⁶ Ali Bongo : les auteurs de l'attentat «ont trahi l'islam». *Libération* [online]

atentátem) nalézáme příklad hyperboly vyjádřené emfatickým adjektivem *bouleversé* a následně silně hodnotícím adjektivem *abominable*. Silně hodnotící adjektiva jsou užita i ve spojeních *cet acte horrible* (*tento ohavný čin*) a *un «acte terroriste, vil et lâche»* (*teroristický čin podlý a zbabělý*). Vazba *Nous recevons avec horreur* (*s hrůzou bereme na vědomí*) nadsazuje zesílené substantivum *horreur*. Sloveso *perpétrer* (*spáchat*) je silný výraz s negativním hodnocením. Substantiva **choc**, **consternation** a **effroi** (*šok, ohromení, zděšení*) jsou zesílena ve svém významu a zároveň můžeme říci, že se jedná o stylistickou gradaci, která má za následek zesílení celé věty. Ve spojení *ce moment terrible* (*tento strašlivý moment*) opět nacházíme významově silné adjektivum *terrible*. *Le sanglant carnage* (*krvavé krveprolití*) je spojení hyperbolické díky adjektivu *sanglant*. Předpokládáme totiž, že již samotné krveprolití je krvavý čin a v tomto případě je ještě zesíleno pleonazmem *sanglant*. Posledním příkladem v tomto úryvku jsou adjektiva **choquée et triste** (*šokovaná a smutná*), což jsou výrazy silné ve svém významu.

« A Londres, «on peut tuer la plume mais pas l'esprit !»

Plusieurs centaines de personnes se sont rassemblées sur Trafalgar Square.

[...] Anthony Grayling est anglais, professeur de philosophie et il est là, «bien sûr, parce que ce n'est pas possible de ne pas être là, parce qu'il faut défendre la liberté de s'exprimer, montrer notre solidarité avec la France». Avant de poursuivre: «Mais il faut être vigilant, souvent, après de tels événements, nos dirigeants nous disent qu'ils ne céderont pas, et puis, un peu plus tard, ils font voter des lois qui restreignent la liberté d'expression.»

[...] Soudain, la voix d'une femme perce. «Pour Charlie Hebdo, hip hip hip !». La foule répond d'un très timide «hourrah». Elle persiste : «Pour la liberté de la presse, hip, hip !», le hourrah qui lui répond se fait **plus ferme**. «On peut tuer la plume mais pas l'esprit !», hurle-t-elle dans le silence. «Hourrah» **hurlent** cette fois **les centaines** de jeunes, moins jeunes, de Français de Londres et d'Anglais amis de la France, rassemblés. Soudain, quelqu'un entonne «La Marseillaise». La foule suit, doucement. Et là, dans ce cœur de Londres, dans cette nuit d'hiver, ce chant plutôt guerrier devient une **triste** mélodie **lancinante**. »⁸⁷

Vazba **tuer la plume mais pas l'esprit** (zabít pero ale ne duši) je hyperbola založená na antitezi. Spojení *après de tels événements* (po takových událostech) obsahuje adjektivum *tels*, které na tyto události silně poukazuje, zdůrazňuje je. Začátek posledního odstavce vybudován na stylistické gradaci klasických projevů davu : *un très timide «hourrah»* (velmi nesmělé hurá) – *le hourrah plus ferme* (jistější hurá) – *hourrah hurlent les centaines*. Tato gradace vrcholí výrazem *hurler* (křičet), vyjadřující silnou míru hlasitého projevu. Poslední věta úryvku je pak zesílena díky opakovanému použití ukazovacích zájmen **ce**, **cette**, **ce**, odkazujících na vysokou důležitost události a dále pak užitím adjektiv **triste** a **lancinant** (smutný, trýznivý), která můžeme opět považovat za gradaci popisu.

« Pierre Laurent : «L'unité doit primer sur tout le reste»

Pierre Laurent secrétaire national du PCF

«Je me suis rendu très vite sur place, c'était **terrible**. Nous sommes **anéantis** par ce massacre **barbare**. Nous perdons des

⁸⁷ A Londres, «on peut tuer la plume mais pas l'esprit !». *Libération* [online]

*confrères, des amis [Pierre Laurent est journaliste de profession et ancien directeur du journal l'Humanité, ndlr]. C'est **la République, la liberté et les valeurs les plus fondamentales** de notre société qui ont été attaquées. «Il faut une réaction nationale à la mesure de l'attaque qui vient de se produire. L'union de la nation **la plus** importante possible, de **toutes** les forces républicaines de ce pays. En ces heures, l'unité et le rassemblement doivent primer sur tout le reste. C'est **la seule** chose importante.*

*[...] «**La meilleure** réponse que nous pouvons apporter pour combattre ces ferments de division et de haine qui se répandent dans notre société, c'est le rassemblement des forces de notre société. A cette heure-ci, c'est **la seule** chose qui doit guider les responsables politiques de notre pays. Il est encore **beaucoup trop** tôt pour mesurer **toutes** les conséquences de cet acte terroriste.» »⁸⁸*

Ve větě *Je me suis rendu très vite sur place, c'était **terrible*** (Vrátil jsem se na místo velice rychle, bylo to strašné.) spatřujeme emfázi vyjádřenou zesíleným adjektivem *terrible*. Následně věta *Nous sommes **anéantis** par ce massacre **barbare***. (Jsme zničeni tímto barbarským (nelidským) masakrem.) obsahuje silně hodnotící sloveso *anéantir* a adjektivum *barbare*, které je užito metaforicky. Ve větě *C'est **la République, la liberté et les valeurs les plus fondamentales** de notre société qui ont été attaquées* (Republika, svoboda a nejzákladnější hodnoty naší společnosti byli napadeny.) spatřujeme nadsázku díky vyjmenování výrazů *la République, la liberté et les valeurs*, které v sobě ukrývají sílu ideologických argumentů, jak jsme již zmiňovali výše. Dále pak substantivum *les valeurs* je zesíleno superlativem *les plus*

⁸⁸ Pierre Laurent : «L'unité doit primer sur tout le reste». *Libération* [online]

fondamentales. Spojení *l'union... la plus importante a toutes les forces républicaines* (nejdůležitější spojení a všechny síly republiky) obsahuje superlativ *la plus importante* a adjektivum *toutes*, které jsou zesilující. Věta *C'est la seule chose importante*. (Je to jediná důležitá věc.) je hyperbolická díky adjektivu *seul*, které má za úkol zdůraznit význam věty. Spojení *la meilleure réponse* (nejlepší odpověď) je zesíleno užitím superlativu *la meilleure*. V poslední větě *Il est encore beaucoup trop tôt pour mesurer toutes les conséquences de cet acte terroriste* (Je stále ještě velice velice brzo odhadnout všechny důsledky tohoto teroristického činu.) nalézáme hyperbolu vyjádřenou zdvojeného adverbia *beaucoup a trop* a dále pak adverbiem *tout*, které vyjadřuje vysokou hodnotu.

Na závěr analýzy seriózního tisku shrneme typy hyperbol, které jsou zde užity nejčastěji. V přehledu uvedeme pouze příklady. Pro lepší přehlednost uvádíme očíslovaný přehled od nejvíce po nejméně použité hyperboly :

- 1) emfatická adverbia/adjektiva :
 - *fermement, lâchement, largement, très, forcément, tant*
 - *immense, exceptionnel, poignant, terrible, choqué, lancinante, bouleversé, effroyable*
- 2) číslovky vysoké hodnoty :
 - *des milliers de dessins ; des milliers de manifestants ; centaines de personnes*
- 3) síla ideologických argumentů :
 - *la liberté, les valeurs de la République ; symbole de la liberté ; la République est forte de son unité, de ses valeurs ... ; la République, la liberté et les valeurs*
- 4) zesílení opakováním :
 - *à leurs côtés, aux côtés de tous ; ... ceux qui défendent la liberté, la liberté d'expression; on est là, on est debout et on ne ... ; ... une famille fière de ses origines, fière de celui qu'elle avait perdu...; Il faut beaucoup de fermeté... Il nous faut rappeler ces valeurs... Il faut le dire aux plus petits*
- 5) superlativ :
 - *la plus ferme condamnation ; la plus grande fermeté ; les attentants les plus meurtriers ; la très grande fermeté*
- 6) silné výrazy (některé s negativním hodnocením) :
 - *perpétrer, endeuiller, terraser, anéantir*

7) metonymie :

- *la France a fait face ; la France est sur le pied de guerre ;
l'Europe reste en état d'alerte*

V textech seriózního tisku jsme našli i příklady hyperbol opírající se o pleonazmus (*la religion sacrée ; l'attentat meurtrier*), antitezi (*Ils sont morts pour que l'on puisse vivres libres*) a přirovnání (*C'est un nouveau 11 septembre de la pensée libre*). Nutno říci, že tyto příklady se nevyskytovaly v tak velkém množství.

Z uvedeného přehledu tedy vyplývá, že nejvíce je hyperbola zastoupena emfatickými adverbii a adjektivy, následována číslovkami vysoké hodnoty. Překvapením může být, že užití superlativu je méně frekventované a jeho výskyt je srovnatelný se zesílením opakováním, vyjádřením síly ideologických argumentů a užitím silných výrazů. Tuto skutečnost si vysvětlujeme tím, že v analyzovaných člancích se často objevují rozhovory především s politickými představiteli. V tomto jevu se seriózní tisk zásadně liší od tisku bulvárního (viz dále). Posledním typem je hyperbola založená na metonymii, které tisk využívá příležitostně.

Dále jsme soustředili pozornost na vyjádření hyperboly vzhledem k tématu, konkrétně k výrazům *l'attentat* a *les terroristes*.

l'attentat : *l'attentat meurtrier, l'attentat horrible, un acte antisémite effroyable, un acte terroriste de haine, l'acte écoeurant, l'attentat abominable, l'acte horrible, l'acte terroriste vil et lâche, le massacre barbare*

les terroristes : *les barbares, les connards, les lâches, les illuminés (myšleno ironicky), les fanatiques*

Z uvedených příkladů vyplývá, že autoři používali hyperbolická vyjádření relativně často, některá z nich jsou silně hodnotící, hovorová až vulgární.

5 HYPERBOLA V BULVÁRNÍM TISKU

Tato část práce se zaměřuje na hledání hyperboly v bulvárním tisku. Výzkum bude proveden ve třech bulvárních médiích, *Voici*, *France Dimanche* a *Closer*. Opět se zaměříme na články tematicky sjednocené, které popisují události spojené s teroristickým útokem na redakci Charlie Hebdo v Paříži v lednu 2015. Každému z uvedených médií je věnována jedna podkapitola. Podtržený je název analyzovaného článku, následně jsou uvedeny jednotlivé úryvky textu, obsahující hyperbolická vyjádření. Tato hyperbolická vyjádření jsou zdůrazněna tučně, následuje analýza a komentář. Závěrem zhodnotíme užití hyperboly v porovnání se seriózním tiskem.

5.1 VOICI

« Obsèques de Cabu : une soixantaine de proches lui ont dit adieu aujourd'hui

Victime de la tuerie de Charlie Hebdo, Cabu, Jean Cabut de son vrai nom, a été inhumé ce mercredi à Châlons-en-Champagne, la ville où il était né il y a 77 ans. Ses proches étaient réunis pour une cérémonie discrète, au son du jazz qu'il aimait tant.

*Le 7 janvier dernier, les frères Kouachi ouvraient le feu dans les locaux de Charlie Hebdo et **plongeaient le monde dans l'horreur**. Un attentat qui a fait ce jour-là 12 victimes, dont **le grand** caricaturiste Cabu. Quelques jours seulement avant son 77ème anniversaire, le dessinateur de presse, auteur de bande dessinée et ancien membre du Club Dorothee a succombé sous les balles, auprès de ses collègues et amis de la rédaction. Ce mercredi, jour de sortie du nouveau numéro de Charlie*

Hebdo, il a été inhumé dans la ville qui l'a vu naître en 1938, Châlons-en-Champagne.

*[...] À l'abri des regards sous des tentes noires et blanches, ils ont pu rendre un dernier hommage à leur ami parti **trop** tôt. La cérémonie, discrète et rapide, n'a duré qu'une demi-heure. En hommage à Cabu, **grand amateur** de jazz, elle s'est déroulée en musique. Juste après, en sortant du cimetière, ses proches se sont réunis dans le restaurant où il aimait se rendre lorsqu'il retournait sur ses terres. »⁸⁹*

Ve větě *qu'il aimait tant* (který tolik miloval) nalézáme hyperbolu vyjádřenou zesíleným adverbium *tant*. Další příklad, *plongeaient le monde dans l'horreur* (ponořili svět do hrůzy), je hyperbola vyjádřená metonymií (svět – lidstvo), protože ne celý svět byl zřejmě jat stejnou hrůzou. Spojení *le grand caricaturiste* (velký karikaturista) je zesíleno použitím adjektiva *grand* ve smyslu skvělý, jedinečný. V dalším spojení *ami parti trop tôt* (přítel, který odešel příliš brzy) spatřujeme hyperbolu vyjádřenou adverbium *trop*, které dává důraz na jeho brzký odchod. Ve spojení *grand amateur* (velký milovník) nacházíme stejný příklad hyperboly jako u *le grand caricaturiste* (velký karikaturista).

« Jeannette Bougrab réagit à la déclaration de la famille de Charb qui dément leur relation »

La famille de Charb, tué dans l'attentat de Charlie Hebdo mercredi dernier, a déclaré dans un communiqué qu'elle démentait la relation du caricaturiste avec Jeannette Bougrab. L'ancienne secrétaire d'Etat donne sa vérité à son tour, elle était bien la compagne du dessinateur.

⁸⁹ Obsèques de Cabu : une soixantaine de proches lui ont dit adieu aujourd'hui: Une cérémonie en toute intimité. *Voici* [online]

[...] Contactée par Paris Match, Jeannette Bougrab est **sous le choc**. « Personne ne pourra m'enlever ma relation avec Charb », confie-t-elle avant d'expliquer: « Nous n'avons pas fait de communiqué pour annoncer notre relation. Mais nous ne nous cachions pas.» En effet, plusieurs personnes connaissaient **leur lien, leur histoire d'amour**. La famille du caricaturiste était même au courant, « Stéphane avait prévenu ses parents. Il connaissait ma mère et ma fille May l'appelait "papa"», précise-t-elle.

« C'est **moche** d'en arriver là », Jeannette Bougrab a donc lancé un appel à l'aide sur les réseaux sociaux. Sur sa page Facebook, elle a publié: « J'ai besoin de vous », puis « Je vous autorise à tout diffuser pour mon honneur ». Sur Twitter, une photo du couple heureux avec la petite fille de Jeannette, fait surface. Elle a été prise lors du dernier réveillon de la Saint Sylvestre.

L'ex-secrétaire d'Etat de Nicolas Sarkozy a posté un dernier message sur Facebook. Elle annonce: « Pour mettre un terme à toute polémique, je n'irai pas à l'enterrement de Stéphane », et confirme : « Nous avons vécu une belle histoire ». Jeannette Bougrab va à présent se retirer pour un petit temps, elle explique: « Ma fille ne sait toujours pas qu'il est mort. Je vais partir quelques jours à l'étranger pour tenter d'oublier ce **terrible cauchemar**. » Mais elle **ne baissera pas les bras**, elle conclut sur ces mots: « Je **suis toujours debout** ». ⁹⁰

Věta *Jeannette Bougrab est sous le choc* (*Jeannette Bougrab je v šoku*) je zesílena díky použití substantiva *le choc*. Další příklad hyperboly nalézáme ve větě *En effet, plusieurs personnes connaissaient*

⁹⁰ Jeannette Bougrab réagit à la déclaration de la famille de Charb qui dément leur relation: «C'est moche d'en arriver là». *Voici* [online]

leur lien, leur histoire d'amour. (O jejich vztahu, o jejich milostném příběhu totiž vědělo několik lidí.) a to díky užití výrazů *leur lien, leur histoire d'amour*, které lze vnímat jako stylistické stupňování. Věta *C'est moche* (*Je to hnusné*) je příklad hyperboly vyjádřené hovorovým adjektivem *moche*, které je zde silně hodnotící. Ve spojení se **terrible cauchemar** (*tato strašná noční můra*) vidíme hyperbolu vyjádřenou pleonazmem *terrible*, protože noční můra je sama o sobě strašná. Hyperbolické stupňování nacházíme i v řazení kontextuálně synonymních výrazů, ve větě *elle ne baissera pas les bras* (*nesvěsí ramena, nesloží ruce v klín*) a dále *Je suis toujours debout*, které můžeme přeložit jako *být na stráži, být na nohou*, což je užito v metaforickém smyslu slova.

« Le témoignage bouleversant de Maryse, veuve de Georges Wolinski

Après l'assassinat de Georges Wolinski, Maryse, son épouse qui a partagé sa vie durant 44 ans, lui a rendu un vibrant hommage.

« J'entends ce bruit des kalachnikov. Mais je n'ai plus mon Georges... » Après quarante-quatre ans de mariage, Maryse Wolinski a perdu son époux, assassiné lors de l'attentat contre la rédaction de Charlie Hebdo, ce funeste 7 janvier. Toujours sous le choc, la veuve du dessinateur s'est confiée à l'intervieweur star de l'émission Sept à Huit Thierry Demaizière : « J'étais dans un taxi. Je regardais mon portable. Et plusieurs amis me demandaient : "Comment va Georges ?" Je dis alors au chauffeur de taxi : "C'est bizarre, tout le monde me demande comment va mon mari". Et là, le chauffeur me demande que fait mon mari. Je lui explique. Il me dit : "Mais madame... Vous n'êtes pas au courant ? Il y a eu une fusillade à Charlie Hebdo." Il m'a raccompagnée chez moi et c'est mon gendre – Arnaud Trigano – qui m'a appris la mort de mon mari. »

Selon Maryse, Georges Wolinski n'est pas mort sous les coups de kalachnikov : « C'est une mort violente... **très violente** ! [...] D'après ce qu'on m'a dit au quai des Orfèvres, il a reçu deux balles, dans le thorax. Mais je suis assez sûre qu'il est mort d'un infarctus, avant de recevoir les balles. L'arrivée de ces deux hommes a été **très violente**. Je pense que mon mari est mort à ce moment-là. »

Le plus important, pour elle, est qu'il soit parti avec ceux qu'il aimait **tant** : « **Il est mort** pour ses idées mais **il est mort**, avant tout, avec les gens qu'il aimait. Avec Cabu. Avec Charb... C'était ses frères. **Il est mort** avec son crayon à la main. **Il est mort** pour la liberté d'expression ! Si je parle aujourd'hui, malgré mon **immense chagrin**, c'est vraiment pour la liberté d'expression. [...] J'ai un **immense chagrin**. Mais c'est **un chagrin sans larmes**. [...] » ⁹¹

Spojení *le témoignage* **bouleversant** (*zdrucující svědectví*) je hyperbolické za pomoci užití zesílené slovní zásoby, adjektiva *bouleversant*. V dalším spojení *ce funeste 7 janvier* (*v tento osudný 7. leden*) nacházíme hyperbolu vyjádřenou zesíleným adjektivem *funeste* vyjadřující jedinečnost. *Toujours sous le choc* (*Stále v šoku*) je spojení zesílené díky použití substantiva *le choc*. Spojení *très violente* (*velice krutý*) je v tomto odstavci použito dvakrát, v obou případech zdůrazňuje adverbium *très* krutost daného činu. Ve spojení *qu'il aimait tant* (*které tolik miloval*) nacházíme hyperbolu vyjádřenou zesilujícím adverbium *tant*. Dále se zde několikrát opakuje věta *Il est mort* (*Je mrtvý*), což je anafora v paralelních větách zesilující myšlenku. Spojení *mon immense chagrin* (*obrovský zármutek*) je hyperbolické díky zesílené slovní zásobě,

⁹¹ Le témoignage bouleversant de Maryse, veuve de Georges Wolinski: « Mon chagrin sans larmes ». *Voici* [online]

adjektivu *immense*. V posledním spojení **un chagrin sans larmes** (zármutek bez slz), nacházíme hyperbolu založenou na oxymóronu.

« Jeannette Bougrab redit son amour pour Charb sur une chaîne américaine »

Alors que la famille de Charb et Jeannette Bougrab s'affrontent, cette dernière a choisi de s'exprimer une fois de plus, réaffirmant sa peine et son amour pour le dessinateur assassiné.

*Les traits tirés, le regard fixe, Jeannette Bougrab s'exprime calmement : « Je **veux mourir**. » L'ancienne secrétaire d'Etat, qui se présente depuis le 7 janvier comme la compagne de Stéphane Charbonnier, dit Charb, à accordé hier une courte interview en anglais à la chaîne NBC. « Je veux mourir, explique-t-elle. C'est **très** difficile à comprendre mais je préférerais **être morte** et que Charb soit toujours en vie, vous comprenez ? »*

*Jeannette Bougrab confie ensuite avoir réalisé il y a quelques années un documentaire dangereux en plein Pakistan. « **Je suis restée** deux semaines là-bas, se souvient-elle, **je suis restée** une semaine au Yémen, j'ai interviewé un chef taliban, un ami d'Oussama Ben Laden. Je n'ai jamais eu besoin de porter le voile. J'ai été au Kenya, avec des fondamentalistes, des terroristes et il ne m'est rien arrivé. Je suis en vie et lui est mort en **plein centre de Paris**. Je ne comprends pas. »*

*[...] Une déclaration **choc** qui avait provoqué l'étonnement du public et indigné Jeannette Bougrab. Cette dernière avait alors fait publier des photos de Charb et elle dans Paris Match. [...] Aujourd'hui, le journaliste anglais qui a réalisé l'interview a précisé sur NBC que Jeannette Bougrab lui avait montré des vidéos où l'on voit en effet sa petite fille*

*appeler Charb « papa » et qu'elle lui avait confié vivre avec le dessinateur « **une histoire mouvementée à la Roméo et Juliette** », que leurs deux familles n'approuvaient pas. [...] »⁹²*

Ve větě *Je **veux mourir*** (*Chci zemřít*) tušíme silnou hyperbolu. Stejný příklad nalézáme i ve větě *C'est **très difficile** à comprendre mais je préférerais **être morte** ...* (*Je to velice těžké pochopit, ale raději bych byla mrtvá ...*). Spatřujeme zde i zesílení pomocí adverbia *très*. Pro zesílení významu je použita následující věta dvakrát: ***Je suis restée** ...* (*Strávila jsem ...*). Díky vazbě *en **plein centre de Paris*** (*v úplném centru Paříže*) je odstavec založen na antitezi vyjmenováváním nebezpečných míst a domněle bezpečného středu Paříže. Dále zde máme spojení *une **déclaration choc*** (*šokující prohlášení*), které obsahuje zesílený výraz *choc*. Posledním příkladem hyperboly nacházíme ve spojení ***une histoire mouvementée à la Roméo et Juliette*** (*bouřlivý příběh jako u Romea a Julie*), což je přirovnání k velmi silnému příběhu.

« Golden Globes : Hollywood rend hommage à Charlie Hebdo »

*[...] Hier, deux événements **complètement** différents se sont téléscopés. En France, 3,7 millions de personnes ont manifesté dans la rue pour la liberté et contre le terrorisme tandis qu'à Hollywood, on remettait les Golden Globes.*

*A priori, peu de points communs entre un mouvement populaire de masse et une soirée **ultra** select pour VIP et pourtant...*

[...] C'est ensuite sur scène, lors de son discours de remerciement, que George Clooney a exprimé son émotion par rapport aux

⁹² Jeannette Bougrab redit son amour pour Charb sur une chaîne américaine: « Je veux mourir ». *Voici* [online]

*récents évènements. « Aujourd'hui était un jour **extraordinaire** ! Il y a eu **des millions** de gens dans la rue, pas seulement à Paris mais partout dans le monde, a-t-il déclaré. Il y avait des chrétiens, des juifs, des musulmans, des dirigeants de **tous** les pays... Et ils n'ont pas marché pour protester mais pour soutenir une idée : « Nous ne marcherons pas dans la peur ! » »*

*Puis, c'est sous **un tonnerre** d'applaudissements qu'il a conclu dans un français impeccable : « Alors, Je suis Charlie ! » »⁹³*

Ve spojení *deux évènements **complètement** différents* (dvě zcela odlišné události) nacházíme hyperbolu vyjádřenou adverbium *complètement*. Obdobný příklad vidíme i ve spojení *une soirée **ultra select*** („*ultra vybraný*“ večírek), ve kterém jsou navíc specificky použita i slova převzatá z angličtiny. Výraz *ultra* nám zesiluje vybranost daného večírku. Nadsázku dále vidíme i ve spojení *un jour **extraordinaire*** (*mimořádný den*) obsahující hodnotící adjektivum *extraordinaire*. Číslovkou vysoké hodnoty v plurálu je vyjádřena hyperbola ve spojení ***des millions** de gens* (*miliony lidí*). Ve větě *Il y avait des chrétiens, des juifs, des musulmans, des dirigeants de **tous** les pays...* (*Byli tam křesťané, židé, muslimové, představitelé ze všech zemí...*) je použito adjektivum *tous*, které zobecňuje fakt, že zde byli zastoupeni všichni lidé. Na závěr nacházíme ve spojení *sous **un tonnerre** applaudissements* (*za ohromného potlesku*) hyperbolu, která je vyjádřena zesílenou slovní zásobou, výrazem *tonnerre*.

⁹³ Golden Globes : Hollywood rend hommage à Charlie Hebdo: Ils sont aussi Charlie. *Voici* [online]

« Arnold Schwarzenegger s'abonne à Charlie Hebdo et lance un appel aux Américains »

Très touché par l'attentat qui a décimé la rédaction de Charlie Hebdo, Arnold Schwarzenegger a apporté son soutien à notre pays. L'acteur et ex-gouverneur de Californie s'est abonné au journal et a incité ses concitoyens à faire de même.

*[...] Charlie Hebdo, qui sortira malgré les récents évènements un numéro mercredi prochain, a besoin plus que jamais de lecteurs pour continuer à vivre. L'élan promet d'être fort en France, avec un tirage **exceptionnel** à un million d'exemplaires. Mais pour assurer un avenir à Charlie Hebdo, une seule édition ne suffira pas: comme l'a expliqué Matthieu Madénian hier soir au Grand Journal, il « faut l'acheter tout le temps » : « **Ils n'ont pas gagné. Ils n'ont pas tué Charlie mais vous pouvez tuer Charlie si vous ne l'achetez pas** », a-t-il expliqué hier. Rendez-vous au kiosque. »⁹⁴*

*Très touché par l'attentat (Velice zasažený atentátem) je spojení zesílené pomocí adverbia très, které zdůrazňuje intenzitu dané nálady. Následuje spojení un tirage **exceptionnel**, kde vidíme použití zesilujícího adjektiva exceptionnel. Věta **mais vous pouvez tuer Charlie si vous ne l'achetez pas** (ale vy můžete zabít Charlieho, když si ho nekoupíte) je, v návaznosti na předcházející věty *Ils n'ont pas gagné ... Ils n'ont pas tué*, zesílena antitezí.*

⁹⁴ Arnold Schwarzenegger s'abonne à Charlie Hebdo et lance un appel aux Américains: « Je me tiens aux côtés des Français ». *Voici* [online]

5.2 FRANCE DIMANCHE

« Après les attaques terroristes en France, **tout** le Gotha en émoi

*Les **têtes couronnées aussi sont Charlie!** En Europe comme au Moyen-Orient, les monarques ont en effet exprimé leur horreur et leur indignation devant les attentats **barbares** commis à Paris. A commencer par la reine Elizabeth.*

*Alors qu'elle doit faire face aux **terribles** accusations qui visent son fils Andrew, cité dans un scandale sexuel, la souveraine, **très** choquée, a en effet tenu à s'associer à la douleur des familles des victimes.*

*[...] Si pour le prince Albert de Monaco, ce mercredi 7 janvier a été un jour **très** spécial, jour de joie partagée avec le peuple monégasque à l'occasion de la présentation de ses jumeaux, Gabriella et Jacques, il n'en a néanmoins pas manqué d'adresser un message de soutien à notre président : « En mon nom personnel, en celui de ma famille et de la population de Monaco, je veux vous exprimer notre **consternation** devant **tant de barbarie**. [...] », a écrit le jeune papa, faisant part de sa « **stupeur** » en apprenant l'**odieux** attentat commis à Paris. [...] »⁹⁵*

Ve spojení **tout le Gotha en émoi** (znepokojení všech královských rodin) je hyperbola vyjádřená pomocí adjektiva *tout*, které abstraktně zobecňuje fakt, že všechny královské rodiny jsou znepokojeny. Věta *Les **têtes couronnées aussi sont Charlie*** (Také panovníci jsou Charlie) je hyperbolická, autor k zesílení významu použil synekdochu. Spojení *les attentats **barbares*** (barbarské atentáty) je nadsazené díky adjektivu *barbare*. ***Terribles** accusations* (strašná obvinění) je spojení, ve kterém

⁹⁵ Après les attaques terroristes en France, tout le Gotha en émoi. *France Dimanche* [online]

nalézáme silně hodnotící adjektivum *terribles*. Následuje spojení *la souveraine très choquée* (velice šokovaná panovnice), které je zesíleno užitím adverbium *très*. Věta *je veux vous exprimer notre consternation devant tant de barbarie* (chci Vám vyjádřit naše zděšení před takovým barbarstvím) obsahuje substantivum *consternation*, což můžeme považovat za výraz vysoké míry duševního stavu. Dále zde jsou dva hyperbolické výrazy, adverbium *tant*, které výpověď zesiluje a abstraktní substantivum *barbarie*. Dalším příkladem hyperboly je užití zesílené slovní zásoby, substantiva *stupeur* (ohromení). Ve spojení *l'odieux attentat* (ohavný/hanebný atentát) nacházíme emfázi vyjádřenou adjektivem *odieux*.

« Véronique Genest : sa grosse colère après l'attentat terroriste contre Charlie Hebdo »

“On est en état de guerre. Je n'ai pas peur d'être visée !” confie Véronique Genest à France Dimanche après l'attentat terroriste contre Charlie Hebdo « C'est horrible, je suis sous le choc... Comment pourrait-on ne pas l'être ? Moi je suis comme tout le monde: je suis atterrée que, malgré ce qui vient de se passer, nos dirigeants continuent à ne pas appeler un chat un chat ! Pourquoi n'ose-t-on pas dire que nous sommes en état de guerre ? Ils nous ont quand même déclaré la guerre ! C'est un attentat contre la liberté d'expression... et c'est nous qui sommes attaqués à travers Charlie Hebdo !

Ils veulent nous faire fermer notre gueule ! Je veux que l'on arrête d'être des pleutres. Ce politiquement correct nous tue... [...] Nous avons le devoir de défendre notre identité, et ce n'est pas pour ça que nous sommes xénophobes. Tout ce qui a fédéré notre monde et notre liberté d'expression viennent d'être attaqués... et il faudrait que l'on

*accepte de se **faire marcher dessus** ? Moi je n'ai pas peur de ce qui vient de se passer. Je n'ai pas peur d'être visée quand je dis ce que je pense, car **j'ai envie de me battre** !*

*Et je veux que nous ayons du courage. Je regrette qu'aucun de nos gouvernements n'ait tenu ce genre de discours... Car ils viennent d'où les mecs qui ont fait ça ? Et ils les ont achetées où, leurs armes ? Est-ce qu'il n'y aurait pas un **gros** nettoyage à faire ? Il faut en parler. Il faut se dire les choses... Moi si j'ai envie de dire quelque chose, je le dis. Et j'en ai le droit. » »⁹⁶*

V titulku nacházíme spojení *sa **grosse colère** (její silný hněv)*, které je hyperbolické díky použití zesilujícího adjektiva *gros*, které zdůrazňuje sílu daného hněvu. Věta *On est en **état de guerre** (Jsme ve válečném stavu)* je tvrzení hyperbolické vyjádřené metaforicky. Ve větě *C'est **horrible**, je suis **sous le choc**. (Je to strašné, jsem v šoku.)* vidíme použití zesilujícího adjektiva *horrible*, které se vztahuje k atentátu na Charlie Hebdo. Jako druhý příklad poslouží spojení *sous le choc*, které je zesílené díky použití substantiva *le choc*. Věta *je suis **atterrée** (jsem zdrcena)* je v tomto případě také velice silná a to za pomoci slovesa *atterrer*. Ve větě *Ils nous ont quand même **déclaré la guerre** ! (... vyhlásit válku)* nacházíme hyperbolické vyjádření *déclarer la guerre*. Dále spojení *Ils veulent nous faire **fermer notre gueule** (zavřít naše huby) a d'être **des pleutres** (být zbabělci)* jsou emfatická vyjádření vzhledem ke stylistické příznačnosti argotických výrazů. Ve větě *Ce **politiquement correct nous tue** (Tato politická korektnost nás zabíjí)* nacházíme hyperbolu vyjádřenou metaforicky, užitím slovesa *tuer*. Vazba ***faire marcher***

⁹⁶ Véronique Genest : sa grosse colère après l'attentat terroriste contre Charlie Hebdo. *France Dimanche* [online]

dessus (*nechat si šlapat po hlavách*) je silná metafora. Věta **j'ai envie de me battre** (*mám chuť se bít*) nese hyperbolu ve slovesu *se battre*. Poslední spojení *un gros nettoyage* (*velký úklid*) je zesíleno adjektivem *gros*.

« Drucker, Bruel, Béart, Evenou... mon 11 janvier avec les stars !

[...] *Le quartier de la rue Nicolas Appert, lui, est toujours inaccessible à la circulation et demeure très surveillé par des agents de police. Une semaine après le massacre des dessinateurs, on continue de déposer des bougies, des fleurs, ou des messages à différents endroits du quartier.*

Le dimanche 11 janvier, j'ai eu la surprise de voir les commerçants du marché du boulevard Richard Lenoir remballer leurs étals dès midi, au lieu de 14 heures habituellement. Très vite, les trottoirs ont été nettoyés laissant la place aux parisiens qui allaient vivre une journée historique. [...] C'est ainsi qu'à ma plus grande surprise, je me suis retrouvée bloquée sur cette petite place, pendant près de 2 heures entourée de têtes connues. J'ai d'abord aperçu Jean-Pierre Castaldi donner un interview au micro de Paris Match. Non, loin, manifestait aussi Céline Sallette. La comédienne de la série « Les Revenants », incarnera bientôt Simone Signoret au cinéma. [...] La foule est si dense, je suis persuadé qu'il y aura 3 millions de personnes aujourd'hui à Paris. » [...] soudain, j'arrive à faire un pas. Je me retrouve juste derrière Michel Drucker qui s'approche de Patrick Bouchitey : « Quel plaisir de te revoir, ça fait une éternité. Comment vas-tu ? Que fais-tu en ce moment ? » Je n'ai pas entendu la réponse ... [...] »⁹⁷

⁹⁷ Drucker, Bruel, Béart, Evenou... mon 11 janvier avec les stars !. *France Dimanche* [online]

V tomto článku nacházíme užití adverbia *très*, ***très surveillé***, ***très vite*** (*velmi hlídaná, velmi rychle*), které má za úkol zdůraznit smysl promluvy. Ve spojení *une semaine après le massacre* (*týden po masakru*) nalézáme užití silného výrazu *le massacre*. Dále spojení *une journée historique* (*historický den*) nacházíme adjektivum *historique* vyjdařující jedinečnost daného dne. Spojení *ma plus grande surprise* (*mé největší překvapení*) je zesílené pomocí superlativu *ma plus grande*. Větu *La foule est si dense* (*Dav je tak hustý*) nadsazuje adverbium *si*, které zde má stejnou funkci jako adverbium *très*. Posledním spojením *ça fait une éternité* (*je to celá věčnost*) autor vyjadřuje hyperbolu substantivem *une éternité*, kterým poukazuje na dlouhou dobu.

5.3 CLOSER

« CHARB : UN ANCIEN DE CHARLIE LE CRITIQUE ET CRÉE LA POLÉMIQUE

Delfeil De Ton, chroniqueur pour L'Obs, et grand ami de Georges Wolinski décédé dans les attentats de Charlie Hebdo critique ouvertement Charb qu'il qualifie de "tête de lard". Sa chronique du jour dans L'Obs fait polémique.

*[...] Delfeil de Ton est un ancien d'Hara Kiri. Il est l'un des premiers à travailler pour Charlie Hebdo quand Charlie s'appelait Hara Kiri Hebdo. Georges Wolinski était son **grand** ami et aujourd'hui, une semaine après les attentats **meurtriers** qui ont eu lieu au siège de l'hebdomadaire, il **pousse un coup de gueule**.*

*[...] Puis, les choses prennent un tour **plus personnel, plus âcre** : "Après avoir été désagréable pour François Hollande, je vais être désagréable pour Charb. Charb ? Le premier assassiné par les tueurs ?*

*Celui qu'ils recherchaient nommément ? Oui, celui-là. Je sais, ça ne se fait pas. J'ai **trop de** peine. Et quand je rencontrais Charb, je ne lui cachais pas ce que je pensais. Lui, tout pareil. Ce gars était **épatant**. **Ce que j'appréciais le plus, c'était sa franchise**. Je vais être franc avec lui et il m'écouterait, peut-être même, cette fois, serait-il d'accord avec moi, cette **tête de lard**. C'était **une tête de lard**. Il était le chef. Quel besoin a-t-il eu d'entraîner l'équipe dans la surenchère ? Novembre 2011, premier attentat contre « Charlie Hebdo », incendie des locaux après un numéro surtitré « Charia Hebdo ». Je reprends les propos filmés de Wolin, que je repris alors dans « l'Obs »: « Je crois que nous sommes **des inconscients et des imbéciles** qui avons pris un risque inutile. C'est tout. On se croit **invulnérables**. Pendant des années, des dizaines d'années même, on fait de la provocation et puis un jour la provocation se retourne contre nous. Il fallait pas le faire. » Il fallait pas le faire mais Charb l'a refait. Un an plus tard, septembre 2012, après une provocation qui avait fait mettre nos ambassades en état de siège dans les pays musulmans, déployer toutes nos polices dans nos villes (...)» Et de terminer sa chronique par **un cri du cœur** : "Charb qui préférerait mourir et Wolin qui préférerait vivre. Je t'en veux vraiment, Charb. Paix à ton âme".[...] »⁹⁸*

Výraz "**tête de lard**" (*paličák*) je hovorový a zde má funkci silně hodnotící, tudíž se jedná o hyperbolu. Následuje věta *Georges Wolinski était son **grand** ami et aujourd'hui, une semaine après les attentats meurtriers qui ont eu lieu au siège de l'hebdomadaire, il **pousse un coup de gueule**. (Georges Wolinski byl jeho veliký přítel a dnes, týden po vražedných atentátech, které se udály v sídle týdeníku, řve/ječí).*

⁹⁸ CHARB : UN ANCIEN DE CHARLIE LE CRITIQUE ET CRÉE LA POLÉMIQUE. *Closer* [online]

Nacházíme zde nejprve zesilující adjektivum *grand*, které zdůrazňuje velikost daného přátelství. Dále spojení *les attentats meurtriers* obsahuje hyperbolu vyjádřenou pleonazmem, protože předpokládáme, že atentát je vždy vražedný. Ve spojení *il pousse un coup de gueule* nacházíme sílu výrazu, která se snoubí s hovorovou příznakovostí. Ve spojení *un tour plus personnel, plus âcre* (osobnější obrat, jízlivější) nacházíme hyperbolu vyjádřenou komparativem *plus*, který je zde ještě vystupňován, nejdříve je užito adjektivum *personnel* a poté silnější adjektivum *âcre*. Následuje věta *J'ai trop de peine* (Mám příliš starostí) je hyperbolická díky užití adverbia *trop*. Ve větě *Ce gars était épatant* (Ti chlápci byli úžasní) spatřujeme zesílení za pomoci hovorového adjektiva *épatant*, které má hodnotící funkci. Věta *Ce que j'appréciais le plus* (To, čeho jsem si cenil nejvíce) obsahuje zdůraznění vytýkací strukturou. Dále zde nacházíme zdůraznění opakováním a to díky dvojímu užití spojení *tête de lard*. Věta *Je crois que nous sommes des inconscients et des imbéciles* (Myslím si, že jsme neuvědomělí a pitomci) obsahuje silně hodnotící substantiva *inconscient, imbécile*, které jsou vystupňovány, protože druhý výraz *des imbéciles* je silnější než první zmíněný, *des inconscients*. Dále věta *On se croit invulnérables* (Cítíme se nezranitelní) je zesílena adjektivem *invulnérables* a celá věta je myšlena metaforicky. Poslední spojení *un cri du cœur* (výkřik srdce) je silný výraz založený na personifikaci.

« MARYSE WOLINSKI HANTÉE PAR LA FUSILLADE À "CHARLIE HEBDO" : "JE REVOIS LA SCÈNE CHAQUE SOIR AVANT DE DORMIR" »

Sur BFMTV aujourd'hui, Maryse Wolinski est revenue sur la mort de son mari Georges Wolinski, qui a perdu la vie dans l'attentat à Charlie Hebdo au début du mois.

***Impossible** pour Maryse Wolinski d'oublier ce moment qui **restera à jamais gravé** dans sa mémoire. Ce matin du 7 janvier 2015, son mari, le dessinateur Georges Wolinski, est tué de sang-froid avec 11 autres de ses collaborateurs de Charlie Hebdo lors d'un terrible attentat terroriste. "Je ne sais pas dans quel état je suis. Je ne pense pas du tout à l'avenir. Je vis dans un présent qui me ramène toujours à **cette scène, la scène de la fusillade** que j'imagine chaque soir avant de dormir", a expliqué Maryse Wolinski, interrogée aujourd'hui sur BFMTV. "Se remettre des événements c'est **extrêmement** difficile. C'est un traumatisme et ce sera **très très** long. On est dans une sorte de chaos", a ajouté la veuve du caricaturiste. [...] »⁹⁹*

V titulku nacházíme spojení ***hantée par la fusillade*** (*zdešena/pronásledována představou střelby*), což je příklad hyperboly vyjádřený metaforou. Následuje věta ***Impossible pour Maryse Wolinski d'oublier ce moment qui restera à jamais gravé dans sa mémoire.*** (*Nemožné pro Maryse Wolinski zapomenout na okamžik, který zůstane navždy vryt do její paměti.*). Tato věta obsahuje dva příklady hyperboly, nejprve nacházíme silně hodnotící adjektivum *impossible* a následně spojení *rester à jamais gravé* (*zůstat navždy vryt*), kde se jedná o metaforu. Díky opakování výrazů ***cette scène, la scène de la fusillade*** (*tato scéna, scéna střelby*) dochází k zesílení promluvy. Ve větě *Se remettre des événements c'est extrêmement difficile.* (*Vracet se k těm*

⁹⁹ MARYSE WOLINSKI HANTÉE PAR LA FUSILLADE À "CHARLIE HEBDO" : "JE REVOIS LA SCÈNE CHAQUE SOIR AVANT DE DORMIR". *Closer* [online]

událostem je extrémně těžké.) hyperbolu vyjadřuje užití zesíleného adverbia *extrêmement*. Poslední věta *C'est un traumatisme et ce sera très très long.* (*Je to trauma a to bude trvat velice velice dlouho.*) obsahuje zesilující adverbium *très* a pro větší důraz je zde užito dvakrát za sebou.

« FRANÇOIS HOLLANDE PROVOQUE LE FOU RIRE D'UN DESSINATEUR DE "CHARLIE HEBDO" »

Alors que l'émotion était à son comble dimanche lors de la marche républicaine, une mésaventure arrivée à François Hollande a provoqué le fou rire d'un dessinateur du journal Charlie Hebdo.

François Hollande a le chic de faire rire malgré lui. Et il l'a prouvé une fois de plus ce dimanche 11 janvier. Alors que la France entière marchait en la mémoire des victimes des attentats à Charlie Hebdo, à Montrouge et à Porte de Vincennes, le chef de l'Etat a réussi à détendre quelque peu l'atmosphère.

[...] Un moment d'émotion, notamment quand le Chef de l'Etat se retrouve face à Patrick Pelloux, urgentiste de Charlie Hebdo, qui était très éprouvé. Mais c'est à ce moment qu'une crotte de pigeon atterrit sur l'épaule gauche du Président de la République. Un coup de malchance, qui a permis à Luz, dessinateur du journal présent à quelques mètres, de rentrer dans un fou rire, et de relâcher quelque peu la pression.

Et comme il le confiera plus tard aux Inrocks : "Hollande pourrait intégrer Charlie parce que, malgré lui, il a fait rire toute l'équipe en cinq

secondes. Ce pigeon malicieux doit être un lecteur fidèle de Charlie Hebdo". »¹⁰⁰

Spojení **le fou rire** (*šílený smích*), které se objevuje v nadpisu, je hyperbolické díky silně hodnotícímu adjektivu *fou*. Výraz à **son comble** (*na svém vrcholu/vrcholila*) nacházíme vyjádření nejvyšší míry stavu. Ve větě *Alors que la France entière marchait ...* (*Zatímco celá Francie pochodovala ...*) nalézáme hyperbolu vyjádřenou metonymií (Francie – Francouzi). Dále nacházíme hyperbolu vyjádřenou pomocí zesilujícího adverbia *très* ve větě *... urgentiste de Charlie Hebdo, qui était très éprouvé* (*lékař Charlie Hebdo, který byl velice zkušený*).

« GÉRARD DEPARDIEU RÉAFFIRME SON AMOUR DE LA RUSSIE ET ÉVOQUE L'ATTENTAT CONTRE "CHARLIE HEBDO" »

Gérard Depardieu, mâcher ses mots ? Jamais ! L'acteur a partagé sa vision pour le moins idyllique de la Russie lors d'une conférence de presse à Angers... Des propos qui ne devraient pas manquer de faire polémique.

Gérard Depardieu et la langue de bois, ça fait vraiment deux. Alors qu'il se faisait discret depuis quelque temps, l'acteur français s'est laissé aller à quelques confidences plutôt osées récemment, alors qu'il donnait une conférence de presse à Angers à l'occasion du festival Premiers Plans. Interrogé sur sa nouvelle vie en Russie, où il a été accueilli en grande pompe par Vladimir Poutine, l'acteur n'y est pas allé par quatre chemins. Alors que le pays est souvent montré du doigt pour sa politique répressive en matière de liberté de la presse et des droits des

¹⁰⁰ FRANÇOIS HOLLANDE PROVOQUE LE FOU RIRE D'UN DESSINATEUR DE "CHARLIE HEBDO". *Closer* [online]

homosexuels, Gérard Depardieu a livré des propos pour le moins étonnants en évoquant sa terre d'accueil. "Je vous assure qu'en Russie, je me sens **parfaitement** bien, y compris dans le Caucase, aurait-il affirmé selon le Courrier de l'Ouest. Il n'y a qu'à lire ce qu'a écrit Alexandre Dumas en 1850 sur son voyage dans le Caucase. Rien n'a changé, c'est comme ça. Il n'y a **pas de tyran, pas de dictateur**. Pour les intellectuels, qu'ils y aillent et qu'ils voient... Moi, je n'ai jamais pris **une bastos**... J'ai vu des manifestations. Je n'ai jamais vu de **flics bourrés** taper sur des lesbiennes ou des gays, je n'ai jamais vu ça".

Il a par ailleurs tenu à apporter son soutien à Charlie Hebdo, et notamment à Wolinski et Cabu, qu'il "connaissai[t] **très bien**". Il a ensuite évoqué le cas des musulmans, et en a profité pour brimer la politique française, dont il déplore l'immobilisme. "Maintenant, je ne vais pas non **plus trop** exagérer, je plains autant les musulmans que les victimes, parce qu'il y a des amalgames, a-t-il expliqué. Il faut faire un travail là-dessus, que ne fait aucun politique. La preuve, on m'a **viré** de la France ! On préférerait me voir à l'extérieur. Je suis donc **très** souvent dans ces pays où ils ont des cultures que je respecte". » ¹⁰¹

Věta z titulku Gérard Depardieu réaffirme son amour de la Russie (Gérard Depardieu znovu potvrdil svou lásku k Rusku) představuje hyperbolu vyjádřenou metaforicky za pomoci spojení son amour de la Russie. V následujícím spojení Gérard Depardieu, **mâcher ses mots ? Jamais !** (Gérard Depardieu, nemluvit z plných plic/nevyjadřovat se na plno ? Nikdy !) nacházíme hyperbolu, která vyjadřuje nejvyšší míru jednání díky vazbě *mâcher ses mots*. Dále je zesílené ve svém významu

¹⁰¹ GÉRARD DEPARDIEU RÉAFFIRME SON AMOUR DE LA RUSSIE ET ÉVOQUE L'ATTENTAT CONTRE "CHARLIE HEBDO". *Closer* [online]

za pomoci adverbia *jamais* s absolutním významem. Ve větě *...où il a été accueilli en grande pompe par Vladimir Poutine...* (kam byl přijat s velkou okázalostí Vladimírem Putinem) nacházíme zesílení pomocí adjektiva *grand*. Ve větě *je me sens parfaitement bien* (cítím se naprosto skvěle) spatřujeme hyperbolu vyjádřenou zesilujícím adverbiem *parfaitement*. Následuje věta *Il n'y a pas de tyran, pas de dictateur* (Není tu žádný tyran, žádný diktátor), kde vidíme užití dvou substantiv, která můžeme považovat za synonymní. Právě zdvojení zesiluje účinnost celé věty. Výrazy *une bastos, flics bourrés* (kulka, ožralí fízlové) jsou výrazy hovorové a silně hodnotící. Dále nacházíme užití adverbia *très* ve spojeních *très bien, très souvent* (velmi dobře, velmi často), jehož úkolem je zesílit význam v těchto dvou spojeních. Věta *Maintenant, je ne vais pas non plus trop exagérer* (Nyní už nebudu příliš mnoho přehánět) je hyperbolická díky užití dvou adverbíí za sebou, *plus* a *trop*. Následující příklad hyperboly spatřujeme ve větě *on m'a viré de la France* (vyrazili mě z Francie), kde je užito hovorové sloveso *virer*.

« L'ATTENTAT À "CHARLIE HEBDO" ? UN "ÉVÉNEMENT TRISTE ET CHOQUANT" POUR ROBERT REDFORD

A l'occasion de l'ouverture du festival du film indépendant de Sundance hier, son fondateur Robert Redford a promis de continuer à défendre à tout prix la liberté d'expression, en référence au récent attentat contre Charlie Hebdo en France.

[...] C'est en évoquant les attaques meurtrières qui ont eu lieu en France il y a quelques jours que l'acteur américain a ouvert hier le festival du film indépendant de Sundance. Un festival qu'il a fondé en 1985 et qui continuera à se battre pour la liberté d'expression, a-t-il assuré. "Je pense qu'il y a une attaque à la liberté d'expression dans plusieurs endroits, ce

*n'est pas l'exclusivité de Paris", a indiqué Robert Redford, selon des propos rapportés par l'AFP, jugeant que l'attentat contre Charlie Hebdo était "un signal **d'alarme**" qui ne pouvait pas être ignoré. [...] »¹⁰²*

Spojení ***un événement triste et choquant*** (*smutná a šokující událost*) je zesílené za pomoci silně hodnotících adjektiv, *triste* a *choquant*. Následuje spojení *défendre à tout prix* (*hájit za každou cenou*), které je hyperbolické významem jedinečnosti. Ve spojení *les attaques meurtrières* (*vražedné útoky*) nacházíme užití zesílené slovní zásoby, adjektiva *meurtrier*. Poslední spojení *un signal d'alarme* (*poplašný signál*) je hyperbolické díky užití emfatického výrazu *d'alarme*.

¹⁰² L'ATTENTAT À "CHARLIE HEBDO" ? UN "ÉVÉNEMENT TRISTE ET CHOQUANT" POUR ROBERT REDFORD. *Closer* [online]

Na závěr analýzy bulvárních článků provedeme shrnutí typů hyperbol, které jsou v nich užity nejčastěji. V přehledu uvedeme pouze příklady. Pro snažší přehlednost uvádíme očíslovaný přehled od nejvíce po nejméně použité hyperboly :

1. emfatická adverbia/adjektiva :
 - *tant, trôp, très, complètement, extrêmement, parfaitement*
 - *grand, terrible, moche, bouleversant, immense, tonnere, horrible, grosse, fou, triste, choquant*
2. expresivní hovorové výrazy
 - *tête de lard, épatant, des imbéciles, des bastos, des flics bourrés, virer*
3. zesílení opakováním :
 - *il est mort, il est mort ; tête de lard, tête de lard ; très, très long ; cette scène, la scène de la fusillade*
4. vyjádření pleonazmem :
 - *le terrible cauchemar ; l'attentat meurtrier*
5. metonymie :
 - *plonger le monde dans l'horreur ; la France entière marchait*
6. superlativ :
 - *ma plus grande surprise*
7. expresivní přirovnání
 - *une histoire mouvementée à la Romeo et Juliette*

Z uvedeného přehledu je patrné, že bulvární tisk nejvíce užívá emfatických adverbíí a adjektiv, stejně jako tisk seriózní. To je ovšem jediný bod, ve kterém se shodují. V bulváru se daleko více vyskytují expresivní hovorové výrazy. Příčina tohoto jevu je, jak se zdá, dána tím, že bulvární noviny dělají rozhovory především s celebritami. Tento fakt je

patrný i z příkladů našich článků, kde se k teroristickému činu vyjadřují hvězdy jako je Véronique Genest nebo Gérard Depardieu. Další typy hyperbol uvedené v přehledu jsou v bulvárních textech zastoupeny mnohem menší měrou, než je tomu v textech seriózní publicistiky.

Pozornost jsme věnovali i vyjádření hyperboly vzhledem k tématu, konkrétně k výrazům *l'attentat* a *les terroristes* stejně jako v části seriózního tisku. K výrazu *les terroristes* nebyl nalezen žádný příklad hyperbolického pojmenování.

L'attentat byl suplován následujícími emfatickými výrazy a spojeními : *la barbarie, les attentats barbares, les attentats meurtriers, les attaques meurtriers*.

Ve srovnání se seriózním tiskem bylo v bulvárních textech nalezeno pouze několik příkladů, které nesou stopy hyperboly. Z toho můžeme soudit, že bulvární novináři nazývají věci přímo a dávají přednost spíše reportážím, které zaujmou svou senzacionilovností až skandálností.

6 ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat užití hyperboly ve francouzských publicistických textech. Zkoumali jsme především, do jaké míry je v článcích užívána a jaké typy hyperboly jsou nejčastěji zastoupeny v seriózním a bulvárním tisku.

V teoretické části jsme představili několik definic hyperboly dle francouzských i českých autorů. Tyto rešerše ukázaly, že současní autoři se ve svých definicích prakticky shodují. Z definic jsme následně vycházeli při vyhledávání a analyzování hyperbol v žurnalistických textech.

Praktická část zahrnuje analýzu několika desítek článků. Nejprve jsme věnovali pozornost textům ze seriózních periodik (*Le Figaro*, *Le Parisien*, *Libération*) a následně jsme důkladně analyzovali texty bulvárních deníků (*Closer*, *Franche Dimanche*, *Voici*). Analýze byly podrobeny především publicistické články on-line médií. Věnovali jsme se článkům tématicky sjednoceným, které pojednávají o událostech spojených s teroristickým útokem na redakci Charlie Hebdo v Paříži v lednu 2015.

Z provedeného výzkumu periodik vyplývá, že hyperbolická vyjádření jsou hojně využívána v seriózním i bulvárním tisku. Nutno ovšem říci, že v prostudovaných textech byla hyperbola, k našemu překvapení, častěji vyjádřena v seriózním tisku. Seriózní tisk nejvíce užívá emfatických adverbii a adjektiv. Ve srovnatelném počtu se zde dále objevují číslovky vysoké hodnoty, superlativy, zesílení opakováním a výrazy vyjádřující sílu ideologických argumentů. V porovnání se seriózním tiskem se v bulváru rovněž nejčastěji vyskytuje hyperbola vyjádřená emfatickými adverbii a adjektivy. Bulvární tisk daleko více využívá expresivních hovorových výrazů. Tuto skutečnost, jak se zdá, si

můžeme vysvětlit tím, že bulvár zachycuje přímé rozhovory především s celebritami. Oproti tomu v článcích seriózního tisku najdeme reportáže a rozhovory s politickými představiteli, kteří více dbají na formální stránku promluvy.

Zjištění, že bulvární noviny, které jsme sledovali, využívají hyperboly v menší míře v porovnání se seriózním tiskem, může být překvapivé. Tento fakt si pracovně vysvětlujeme tím, že bulváru jde spíše o to, představit různé senzace a skandály, a proto nazývají věci přímo.

Závěrem nutno říci, že výše uvedené výsledky našeho výzkumu mají omezenou výpovědní hodnotu vzhledem k omezenému rozsahu analyzovaného korpusu. Přesto se domníváme, že stanovený cíl byl diplomovou prací splněn.

7 BIBLIOGRAFIE

BEČKA, J. V. *Česká stylistika*. 1. vyd. Praha: Academia, 1992, 468 s. ISBN 80-200-0020-8.

BEDNÁŘ, V., *Internetová publicistika*. Praha: Grada, 2011, 210 s. ISBN 978-80-247-3452-1.

BETH. A; MARPEAU. E. *Figures de style*. Paris: Librio, 2005, 93 s. ISBN 978-2-290-34809-3.

BOURKHIS, R. *Manuel de stylistique*. Louvain-la-Neuve: Academia Bruylant, 2004, 260 s. ISBN 2-87209-730-9.

BRUKNER, J.; FILIP, J. *Poetický slovník*. Praha: Mladá fronta, 1997, 365 s. ISBN 80-204-0650-6.

COGARD, K. *Introduction à la stylistique*. Flammarion, 2001, 347 s. ISBN 2-08-083010-4.

ČECHOVÁ, CHLOUPEK, KRČMOVÁ, MINÁŘOVÁ. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV – nakladatelství, 1997, 282 s. ISBN 80-85866-21-8.

JOYEUX, M. *Les figures de style, Profil 100 exercices*. Paris: Hatier, 1997, 79 s. ISBN 978-221-8717-772.

LAURENT, N. *Initiation à la stylistique*. Paris: Hachette, 2001, 126 s. ISBN 978-201-1454-553.

MINÁŘOVÁ, E. *Stylistika češtiny*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, katedra českého jazyka, 2009, 84 s. ISBN 978-80-210-4973-4.

MINÁŘOVÁ, E. *Stylistika pro žurnalisty*. Praha: Grada, 2001, 289 s. ISBN 978-80-247-2979-4.

MÜLLEROVÁ, E. *Současný český jazyk: stylistika*. Praha: Univerzita Karlova, 1989, 106 s. ISBN 80-7066-007-4.

OSVALDOVÁ, B.; HALADA, J. *Encyklopedie praktické žurnalistiky*. Praha: Libri, 1999, 255 s. ISBN 80-85983-76-1.

PELLETIER, P. *Grandeurs et dangers de l'hyperbole en rédaction publicitaire*, Isarta infos [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://isarta.com/infos/?p=8554>

PERRIN, L. *Bonheur et malheur des hyperboles*, s. 199 [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://clf.unige.ch/display.php?numero=11&idFichier=324>

POUGEOISE, M. *Dictionnaire didactique de la langue française: grammaire, linguistique, rhétorique, narratologie, expression & stylistique*. Paris: Armand Colin, 1996, 443 s. ISBN 2-200-01431-7.

SACHER, R. *Byl jsem bulvární novinář*. Praha: Otakar II., 2000, 143 s. ISBN 80-86355-57-8.

SEITZ, CH. *Byl jsem paparazzo*. Praha: Ikar, 1998, 207 s. ISBN 80-7202-346-2.

STOLZ, C. *Initiation à la stylistique*. Paris: Ellipses, 1999, 143 s. ISBN 2-7298-9948-0.

SUHAMY, H. *Les figures de style*. Paris: Presses Universitaires de France, 1997, 127 s. ISBN 21-304-4604-3.

VERNER, P. *Zpravodajství a publicistika*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010, 128 s. ISBN 978-80-86723-88-4.

Analyzované texty (Internetové zdroje)

Ali Bongo : les auteurs de l'attentat «ont trahi l'islam». *Libération* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z:http://www.liberation.fr/societe/2015/01/07/le-ministre-des-affaires-etrangees-turc-ce-n-est-pas-une-approche-correcte-d-associer-l-islam-au-te_1175501

A Londres, «on peut tuer la plume mais pas l'esprit !». *Libération* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z:http://www.liberation.fr/monde/2015/01/07/a-londres-on-peut-tuer-la-plume-mais-pas-l-esprit_1175880

Après les attaques terroristes en France, tout le Gotha en émoi. *France Dimanche* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.francedimanche.fr/infos-people/apres-les-attaques-terroristes-tout-le-gotha-en-emoi/>

Arnold Schwarzenegger s'abonne à Charlie Hebdo et lance un appel aux Américains: « Je me tiens aux côtés des Français ». *Voici* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.voici.fr/news-people/actu-people/arnold-schwarzenegger-s-abonne-a-charlie-hebdo-et-lance-un-appel-aux-americains-550592>

Attentats : la sécurité renforcée, de nouvelles mesures à l'étude. *Le Parisien* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z:<http://www.leparisien.fr/faits-divers/en-direct-attentat-des-caricatures-de-mahomet-dans-le-prochain-charlie-hebdo-12-01-2015-4440257.php>

CHARB : UN ANCIEN DE CHARLIE LE CRITIQUE ET CRÉE LA POLÉMIQUE. *Closer* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.closermag.fr/people/people-francais/charb-un-ancien-de-charlie-le-critique-et-cree-la-polemique-455598>

Charlie Hebdo : les dessinateurs plus forts que les terroristes (Plantu). *Le Figaro* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/01/07/97001-20150107FILWWW00457--charlie-hebdo-les-dessinateurs-plus-forts-que-les-terroristes-plantu.php>

Charlie Hebdo sera fait "citoyen d'honneur" de la ville de Paris. *Le Figaro* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/01/07/97001-20150107FILWWW00439--charlie-hebdo-sera-fait-citoyen-d-honneur-de-la-ville-de-paris.php>

Charlie Hebdo : le pape condamne un "horrible attentat". *Le Figaro* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/01/07/97001-20150107FILWWW00414--charlie-hebdo-le-pape-condamne-un-horrible-attentat.php>

Charlie Hebdo : "On est tous Français" (Renzi). *Le Figaro* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/01/07/97001-20150107FILWWW00376--charlie-hebdo-on-est-tous-francais-renzi.php>

Drucker, Bruel, Béart, Evenou... mon 11 janvier avec les stars !. *France Dimanche* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.francedimanche.fr/infos-people/drucker-bruel-beart-evenou-jai-marche-avec-les-stars/>

France: deux semaines après les attentats, l'enquête s'accélère. *Le Parisien* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.leparisien.fr/flash-actualite-monde/deux-semaines-apres-les-attentats-de-paris-l-enquete-s-accelere-20-01-2015-4463597.php>

FRANÇOIS HOLLANDE PROVOQUE LE FOU RIRE D'UN DESSINATEUR DE "CHARLIE HEBDO". *Closer* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.closermag.fr/people/politique/francois-hollande-provoque-le-fou-rire-d-un-dessinateur-de-charlie-hebdo-454408>

GÉRARD DEPARDIEU RÉAFFIRME SON AMOUR DE LA RUSSIE ET ÉVOQUE L'ATTENTAT CONTRE "CHARLIE HEBDO". *Closer* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.closermag.fr/people/people-francais/gerard-depardieu-reaffirme-son-amour-de-la-russie-et-evoque-l-attentat-contre-charlie-hebdo-466050>

Golden Globes : Hollywood rend hommage à Charlie Hebdo: Ils sont aussi Charlie. *Voici* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.voici.fr/news-people/actu-people/golden-globes-hollywood-rend-hommage-a-charlie-hebdo-550766>

Hommage et dédicaces à la Journée de la BD. *Le Parisien* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.leparisien.fr/espace-premium/seine-et-marne-77/hommage-et-dedicaces-a-la-journee-de-la-bd-09-02-2015-4517357.php>

Hollande appelle à «se lever» contre le terrorisme. *Le Figaro* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.lefigaro.fr/politique/2015/01/09/01002-20150109ARTFIG00331-dans-la-crise-hollande-se-veut-le-garant-de-l-unite.php>

Hollande : «Ils sont morts pour que l'on puisse vivre libres». *Libération* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: http://www.liberation.fr/politiques/2015/01/13/hollande-ils-sont-morts-pour-que-l-on-puisse-vivre-libres_1179721

Hollande : «L'islam est compatible avec la démocratie». *Libération* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z:http://www.liberation.fr/politiques/2015/01/15/hollande-l-islam-est-compatible-avec-la-democratie_1181152

Jeannette Bougrab réagit à la déclaration de la famille de Charb qui dément leur relation: «C'est moche d'en arriver là». *Voici* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.voici.fr/news-people/actu-people/jeannette-bougrab-reagit-a-la-declaration-de-la-famille-de-charb-qui-dement-leur-relation-550728>

Jeannette Bougrab redit son amour pour Charb sur une chaîne américaine: « Je veux mourir ». *Voici* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.voici.fr/news-people/actu-people/jeannette-bougrab-redit-son-amour-pour-charb-sur-une-chaine-americaine-550934>

L'ATTENTAT À "CHARLIE HEBDO" ? UN "ÉVÉNEMENT TRISTE ET CHOQUANT" POUR ROBERT REDFORD. *Closer* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.closermag.fr/people/people-anglo-saxons/l-attentat-a-charlie-hebdo-un-evenement-triste-et-choquant-pour-robert-redford-459192>

Le président afghan critique Charlie Hebdo. *Le Figaro* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z:<http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/01/17/97001-20150117FILWWW00022-charlie-hebdoirresponsable-selon-le-president-afghan.php>

Le témoignage bouleversant de Maryse, veuve de Georges Wolinski: « Mon chagrin sans larmes ». *Voici* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.voici.fr/news-people/actu-people/le-temoignage-bouleversant-de-maryse-veuve-de-georges-wolinski-550860>

MARYSE WOLINSKI HANTÉE PAR LA FUSILLADE À "CHARLIE HEBDO" : "JE REVOIS LA SCÈNE CHAQUE SOIR AVANT DE DORMIR". *Closer* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.closermag.fr/people/people-francais/maryse-wolinski-hantee-par-la-fusillade-a-charlie-hebdo-je-revois-la-sce-461974>

Obsèques de Cabu : une soixantaine de proches lui ont dit adieu aujourd'hui: Une cérémonie en toute intimité. *Voici*[online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.voici.fr/news-people/actu-people/obseques-de-cabu-une-soixantaine-de-proches-lui-ont-dit-adieu-aujourd-hui-550994>

OBSÈQUES DE CHARB : UNE CÉRÉMONIE D'HOMMAGE ÉMOUVANTE POUR LE PATRON DE "CHARLIE HEBDO". *Closer* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.closermag.fr/people/people-francais/obseques-de-charb-une-ceremonie-d-hommage-emouvante-pour-le-patron-de-cha-455950>

Pierre Laurent : «L'unité doit primer sur tout le reste». *Libération* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z:http://www.liberation.fr/politiques/2015/01/07/l-unite-doit-primer-sur-tout-le-reste_1175814

Un mois après Charlie, "aucun sanctuaire pour les terroristes" promet Cazeneuve. *Le Parisien* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.leparisien.fr/flash-actualite-politique/un-mois-apres-charlie-aucun-sanctuaire-pour-les-terroristes-promet-cazeneuve-07-02-2015-4514385.php>

Valls annonce 2.600 emplois de plus pour lutter contre le terrorisme. *Le Parisien* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné

z: <http://www.leparisien.fr/flash-actualite-politique/valls-annonce-plus-de-2-600-emplois-de-plus-pour-lutter-contre-le-terrorisme-21-01-2015-4465857.php>

Véronique Genest : sa grosse colère après l'attentat terroriste contre Charlie Hebdo. *France Dimanche* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20].

Dostupné z: <http://www.francedimanche.fr/interview-les-journalistes-ont-la-parole/veronique-genest-sa-grosse-colere-apres-lattentat-terroriste-contre-charlie-hebdo/>

8 RESUMÉ

Tato diplomová práce se zabývá užitím stylistické figury hyperboly ve francouzských publicistických textech. Hlavním cílem je zjistit, do jaké míry ji texty využívají a jaké typy hyperboly jsou nejčastější.

Teoretická část práce představuje definici hyperboly francouzskými i českými autory. V další kapitole nalezneme i téma publicistický styl. Zde se zabýváme jeho aktuální podobou, historií novinového žánru a vysvětleny jsou i výrazy bulvární tisk a internetová publicistika.

Praktická část práce analyzuje hyperbolu ve dvou typech periodik, v seriózním a bulvárním tisku. Cílem je porovnat užití hyperboly v těchto dvou odlišných typech novin a zjistit, který z nich ji využívá častěji. Výzkum byl proveden především v publicistických článcích on-line médií. Věnovali jsme se článkům tématicky sjednoceným, které pojednávají o událostech spojených s teroristickým útokem na redakci Charlie Hebdo v Paříži v lednu 2015. V seriózním tisku jsme pozornost soustředili na analýzu textů v denících *Le Figaro*, *Le Parisien* a *Libération*. V bulvárním tisku jsme se zaměřili na *Voici*, *France Dimanche* a *Closer*.

Z provedené analýzy vyplývá, že hyperbolu častěji používá seriózní tisk ve srovnání s tiskem bulvárním. V seriózním tisku nalezneme příklady hyperboly zastoupené emfatickými adverbii a adjektivy, následované číslovkami vysoké hodnoty. Ve značné míře se zde také objevují superlativy a zesílení opakováním.

9 LE RÉSUMÉ

Le mémoire a pour objectif d'analyser l'utilisation de l'hyperbole dans les textes journalistiques français. L'objectif principal est de déterminer quel est son rôle dans les articles journalistiques et quels types d'hyperbole sont utilisés le plus fréquemment.

La partie théorique contient la définition de l'hyperbole proposée par les auteurs français et tchèques. Ensuite, on y trouve le thème qui s'appelle le style journalistique. On s'intéresse à la forme actuelle du style journalistique, son histoire, la presse à scandale et le journalisme en ligne.

Dans la partie pratique de la thèse, on analyse l'hyperbole dans les deux types de la presse, les journaux sérieux et la presse à scandale. Le but est de comparer son utilisation dans ces deux journaux différents et trouver quelle presse utilise l'hyperbole le plus souvent. La recherche a été effectuée principalement dans les articles journalistiques en ligne. On a accordé l'attention aux articles thématiquement unifiés qui traitent les événements liés à l'attaque terroriste contre Charlie Hebdo à Paris en janvier 2015. Dans la presse sérieuse, on s'est concentré sur les quotidiens *Le Figaro*, *Le Parisien* et *Libération*. Dans la presse à scandale, on a attiré l'attention sur *Voici*, *France Dimanche* et *Closer*.

L'analyse montre que l'hyperbole est plus fréquemment utilisée dans la presse sérieuse en comparaison avec la presse à scandale. Dans les journaux sérieux, on trouve l'hyperbole représentée par des adverbes et des adjectifs emphatiques, suivis par des numéraux d'une grande valeur. Ensuite, on y trouve des superlatifs et un renforcement fait par une répétition.